

BURMISTRZ SZCZUCZYNA

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY I MIASTA SZCZUCZYN**

SZCZUCZYN 2009

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU STUDIU UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA SZCZUCZYN ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI	5
II. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	8
III. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU STUDIU	9
1. Rozpoznanie środowiska przyrodniczego	9
2. Stan środowiska	13
3. Stan środowiska w przypadku braku realizacji projektu studium	17
IV. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	19
1. Stan środowiska w obszarach znaczącego oddziaływania dróg	20
2. Stan środowiska w obszarach znaczącego oddziaływania linii elektroenergetycznych i urządzeń telekomunikacyjnych	21
3. Stan środowiska w obszarach znaczącego oddziaływania obiektów i urządzeń gospodarki komunalnej	22
4. Stan środowiska w obszarach znaczącego oddziaływania wód podziemnych i urządzeń przesyłu wody	23
5. Stan środowiska w obszarach znaczącego oddziaływania urządzeń piętrzących wody	23
6. Stan środowiska w obszarach znaczącego oddziaływania zakładów produkcyjno – usługowych	24
7. Stan środowiska w obszarach znaczącego oddziaływania obiektów inwentarskich	24
8. Stan środowiska w obszarach nadzwyczajnych zagrożeń środowiska	25
V. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU STUDIU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 ROKU O OCHRONIE PRZYRODY	26

VI. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU STUDIUM, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA PROJEKTU STUDIUM	29
VII. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU ORAZ NA ŚRODOWISKO	31
VIII. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTU STUDIUM, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU	34
IX. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE STUDIUM WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH, W TYM WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY	38
X. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU STUDIUM ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	39
XI. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	40
XII. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	40
XIII. RYSUNKI PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	
1. Rysunek prognozy oddziaływania na środowisko projektu studium – gminy w skali 1:25 000	
2. Rysunek prognozy oddziaływania na środowisko projektu studium – miasta w skali 1:5 000	

WSTĘP

Zgodnie z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Organ opracowujący projekt dokumentu uzgadnia z właściwymi organami - Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska oraz Wojewódzkim Państwowym Inspektorem Sanitarnym, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 53 ustawy Burmistrz Miasta Szczuczyn pismem znak: SGR.7322.ST-1/09z dnia 14 stycznia 2009 roku wystąpił do wyżej wymienionych organów o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Szczuczyn.

W odpowiedzi Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku, pismo znak: RDOŚ-20-WOOS.I.7041 -20/09/EC z dnia 9 lutego 2009 roku, uzgodnił przedstawiony zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie, akceptuje zgłoszone propozycje oraz wnosi o uzupełnienie przedmiotowej prognozy o następujące dane:

- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu (dotyczy to głównie planowanej budowy obwodnicy miasta w ciągu drogi krajowej nr 61 oraz projektowanej linii elektroenergetycznej 400 kV Narew – Ełk – Alytus),
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko, a w szczególności na różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Jednocześnie RDOŚ zwrócił się z prośbą o zamieszczenie informacji, czy i z jakiego funduszu strukturalnego będzie realizowany projekt dokumentu.

Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku pismem znak: NZ.4551/13/09 z dnia 11 lutego 2009 roku – Uzgodnienie Nr 6/NZ/2009, uzgodnił proponowany zakres informacji zawartej w prognozie oddziaływania na środowisko z zastrzeżeniem zwrócenia większej uwagi na aspekty dotyczące zdrowia i życia ludzi.

Uwzględniając wymogi zawarte w ustawie, w uzgodnieniu z Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Białymstoku, niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko projektu studium zawiera następujący zakres tematyczny:

- informacje o zawartości, głównych celach projektu studium oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektu studium,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu studium, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektu zmiany studium, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko, a w szczególności na różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.
- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektu studium, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie studium wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu studium oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Organ opracowujący studium poddaje jego projekt wraz z prognozą oddziaływania na środowisko opiniowaniu przez wymienione wyżej organa (art. 54 ustawy).

W strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko zapewnia się możliwość udziału społeczeństwa oraz organizacji ekologicznych poprzez podanie do publicznej wiadomości informacji o przystąpieniu do opracowania projektowanego dokumentu,

możliwość zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy, możliwość składania uwag i wniosków oraz sposób ich rozpatrzenia (art. 39 ustawy).

Zgodnie z art. 11 pkt 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.) organ sporządzający studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego ogłasza o wyłożeniu projektu studium do publicznego wglądu na co najmniej 14 dni przed dniem wyłożenia i wyklada ten projekt wraz z prognozą oddziaływania na środowisko do publicznego wglądu na okres co najmniej 21 dni oraz organizuje w tym czasie dyskusję publiczną nad przyjętymi w projekcie studium rozwiązaniami.

Organ opracowujący projekt studium bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie organów oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa (art. 55 ust. 1).

Do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone oraz propozycje metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu (art. 55, ust. 3).

I. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI I GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA SZCZUCZYN ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

Podstawę prawną opracowania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Szczuczyn zatwierdzonego Uchwałą Nr XXI/81/97 Rady Miejskiej w Szczuczynie z dnia 29 kwietnia 1997 roku dla obszaru w granicach administracyjnych gminy stanowi Uchwała Nr 187/XXXIV/06 Rady Miejskiej w Szczuczynie z dnia 25 października 2006 roku w sprawie przystąpienia do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Szczuczyn.

Obowiązujące obecnie Studium zostało opracowane w latach 1996 - 1997 zgodnie z zakresem i trybem określonym w ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 roku (Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139).

Konieczność zmiany Studium wynika z:

- zmiany przepisów prawnych w zakresie planowania przestrzennego w wyniku wejścia w życie nowej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 roku i wymogów nowej ustawy (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.),

- zmian innych ustaw i rozporządzeń, w tym ustawy prawo ochrony środowiska, ustawy o ochronie przyrody, ustawy o lasach, ustawy prawo geologiczne i górnicze, ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- potrzeb zaktualizowania kierunków rozwoju miasta i gminy wynikających między innymi z planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego, strategii rozwoju województwa podlaskiego, planu rozwoju lokalnego miasta i gminy Szczuczyn, realizacji obejścia komunikacyjnego miasta Szczuczyn w ciągu drogi krajowej Nr 61,
- wniosków instytucji, przedsiębiorstw i organizacji społecznych, Burmistrza Miasta oraz osób fizycznych, zgłoszonych do zmiany studium w okresie poprzedzającym opracowanie jego aktualizacji.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Szczuczyn ma charakter aktualizacji sporządzonej kompleksowo dla całego jej obszaru w granicach administracyjnych gminy, uwzględniającej aspekty prawne, społeczno – gospodarcze, ekologiczne i przestrzenne.

Projekt studium opracowany jest zgodnie z zakresem i trybem określonym w obowiązującej ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 23 marca 2003 roku (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.) oraz Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233),

Projekt studium zawiera:

- część określającą uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta przedstawione w formie tekstowej i graficznej,
- część tekstową zawierającą ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta,
- rysunki przedstawiające w formie graficznej ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta,
- uzasadnienie zawierające objaśnienie przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu studium.

Zgodnie ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 roku studium uwzględnia uwarunkowania wynikające z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony,
- stanu środowiska, w tym rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego,
- stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia,
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia,
- potrzeb i możliwości rozwoju gminy i miasta,
- stanu prawnego gruntów,

- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,
- występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych,
- występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych,
- występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych,
- stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno - ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami,
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Szczuczyn obejmują:

- kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy i miasta oraz w przeznaczeniu terenów,
- kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym wyłączone spod zabudowy,
- obszary i zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego,
- obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym,
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego i ustaleniami programów,
- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m³ oraz obszary przestrzeni publicznej,
- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych,
- obiekty i obszary, dla których wyznacza się w złożu filar ochronny,
- obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej,
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji,
- granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych,
- inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie i mieście.

Część graficzna projektu studium została sporządzona na kopiach: w przypadku gminy - mapy topograficznej w skali 1:25 000, w przypadku miasta - mapy numerycznej w skali 1:5000.

Projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Szczuczyn powiązany jest z innymi dokumentami w zakresie gospodarki przestrzennego i ochrony środowiska, jak między innymi:

- Planem zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego (Zarząd Województwa Podlaskiego, 2003),
- Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 (Zarząd Województwa Podlaskiego, Białystok, 2005),
- Programem ochrony środowiska dla miasta i gminy Szczuczyn (A. Charytoniuk, J. Sanik, Szczuczyn, 2004),
- Planem rozwoju lokalnego miasta i gminy Szczuczyn (Szczuczyn, 2008)
- Planem gospodarki odpadami dla gminy Szczuczyn (A. Charytoniuk, J. Sanik, Białystok, 2004).
- Strategią rozwoju zrównoważonego miast i gmin dorzecza Biebrzy (J. Magrel i zespół, Białystok).

Należy podkreślić, że zasadniczy materiał wejściowy do opracowania przyrodniczych podstaw projektu studium stanowi „Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe miasta i gminy Szczuczyn ” opracowane w 2008 roku w Łomżyńskim Zespole Projektowo – Inwestycyjnym w Łomży.

Opracowanie projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Szczuczyn będzie realizowane ze środków własnych gminy.

II. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

W niniejszej prognozie zastosowano metodę opisową polegającą na szczegółowej analizie całości materiału składającego się na treść uwarunkowań, celów i kierunków zagospodarowania przestrzennego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Szczuczyn..

Pierwszym etapem prac nad prognozą było zapoznanie się z projektem studium oraz rozpoznanie uwarunkowań środowiska przyrodniczego w oparciu o dostępne materiały i dokumenty planistyczne. Wnioski wynikające z uwarunkowań środowiska stanowiły przesłanki przy konstruowaniu ustaleń projektu studium. W trakcie prac przeprowadzane były konsultacje branżowe pomiędzy projektantami studium a autorem prognozy.

W prognozie analizie poddano przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko zawarte w projekcie studium. Do identyfikacji oddziaływań znacząco oddziaływujących na środowisko wykorzystano Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada

2004 roku w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573 z późn. zmianami).

W procedurze rozpatrywania oddziaływania ustaleń tego dokumentu uwzględniono wszystkie komponenty środowiska przyrodniczego ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki miejskiej Szczuczyna. Ocenę przeprowadzono kompleksowo dla jednego wariantu ustaleń planistycznych zaproponowanych przez projektantów urbanistów. Tylko w przypadku projektowanej obwodnicy miasta w rozważaniach brane były dwa warianty przebiegu trasy. W ocenie wykorzystano metodę prostego prognozowania posługując się metodą analogii do oddziaływań istniejących tego typu przedsięwzięć, jak: dróg, linii elektroenergetycznych, oczyszczalni ścieków, wysypiska odpadów komunalnych, zbiorników retencyjnych, terenów zabudowy mieszkaniowej i usługowej, zabudowy usługowo – produkcyjnej i innych.

Źródłami informacji przy opracowaniu prognozy oddziaływania projektu studium były materiały uzyskane z Urzędu Miejskiego w Szczuczynie, Starostwa Powiatowego w Grajewie, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego, Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Grajewie, Nadleśnictwa Rajgród, a także materiały powszechnie dostępne w internecie, jak: programy, strategie, plany, studia.

Dla zilustrowania całości problematyki zawartej w prognozie, w oparciu o mapę polityki przestrzennej, sporządzono techniką komputerową z wykorzystaniem licencjonowanego programu MAPINFO rysunki prognozy: dla gminy w skali 1:25000 i dla miasta w skali 1:5000.

III. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU STUDIUM

1. Rozpoznanie środowiska przyrodniczego

1.1 Rzeźba terenu

Obszar miasta i gminy położony jest w obrębie dwóch mezoregionów: w części środkowej i południowej - Wysoczyzny Kolneńskiej oraz w części północnej - Pojezierza Ełckiego.

Wysoczyzna Kolneńska ma charakter wysoczyzny morenowej falistej z licznymi pagórkami wzniesień i wałów kemowych oraz martwego lodu. Obszar wysoczyzny jest dość zróżnicowany hipsometrycznie od 125 do 165 m n.p.m. Wysoczyznę rozcina południkowo dolina rzeki Wissy, w której wyróżnia się terasę erozyjno - akumulacyjną oraz terasę zalewową. Na zachód od rzeki teren wzbogacony jest wałami, pagórkami i wzniesieniami kemowymi oraz licznymi formami dolinnymi. W części wschodniej przeważają natomiast powierzchnie płaskie z rzadkimi wzniesieniami.

Obszar Pojezierza Elckiego położony pomiędzy wsiami: Będkowo, Tarachy i Zacieczki tworzy wysoczyzna morenowa pagórkowata, równina sandrowa i dolina o założeniu rynnowym. Wysoczyzna wyniesiona jest 135-150 m n.p.m.

1.2 Budowa geologiczna

W budowie geologicznej wysoczyzny uczestniczą gliny zwałowe z dużą zawartością głazów i żwirów. Wały i wzgórza kemowe budują warstwowane piaski i żwiry. W obrębie równiny sandrowej spotyka się piaski pylaste, piaski drobne i średnie przewarstwione żwirami. Najmłodszymi utworami piaski drobnoziarniste i namuły występujące w dolinkach denudacyjnych i obniżeniach terenowych oraz dodatkowo torfy zalegające na dnie doliny Wissy.

Na terenie gminy brak jest udokumentowanych złóż surowców mineralnych pozwalających na eksploatację na skalę przemysłową. Większość nawierconych złóż charakteryzuje mała zasobność i zła jakość.

1.3 Wody powierzchniowe

Głównym odbiornikiem wód powierzchniowych jest rzeka Wissa, stanowiąca prawy dopływ Biebrzy. Rzeka płynie wąską doliną w kierunku południowo-wschodnim meandrując prawie na całej długości. Nieuregulowane koryto rzeczne sprawia, że rzeka silnie meandruje, a jej koryto nabiera malowniczego charakteru krajobrazowo - przyrodniczego. Z innych ważniejszych cieków wodnych wymienić należy ciek spod Nieckowa oraz Strugę.

Zachodnia część gminy charakteryzuje się gęstszym wykształceniem cieków i lepszymi warunkami odwodnienia. Obszar położony w części wschodniej posiada natomiast niewielkie nachylenie, stąd proces odwadniania jest utrudniony. Lokalnymi odbiornikami wód są rozległe obniżenia wytopiskowe, skąd odpływ następuje poprzez rowy melioracyjne.

Dna obniżeń wytopiskowych wypełniają licznie występujące naturalne zbiorniki wodne oraz stawy, w tym zespół stawów w Czarnówku i Chojnowie Bzurach i Szczuczynie.

1.4 Wody podziemne

Pod względem hydrogeologicznym środkowa część gminy znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 217 „Pradolina rzeki Biebrza”. Na przeważającej części obszaru brak jest dostatecznie wykształconej warstwy izolacyjnej, przez co zbiornik narażony jest na zanieczyszczenie wód wymaga szczególnej ochrony.

Zbiornicze zaopatrzenie ludności w wodę pitną oparte jest na ujęciach zlokalizowanych w Niedźwiadnej, Wólce i Szczuczynie, czerpiących wodę z czwartorzędowych pięter wodonośnych. Niewielka część ludności gminy pozbawiona jest jeszcze możliwości korzystania z wodociągów wiejskich i zaopatruje się w wodę ze studni kopanych ujmujących wody gruntowe z pierwszego poziomu wodonośnego.

1.5 Pokrywa glebowa

Obszar gminy charakteryzuje się korzystnymi warunkami glebowymi sprzyjającymi intensyfikacji produkcji rolniczej i możliwościami rozwoju wszystkich kierunków upraw. Najwyższe walory posiadają gleby brunatne, bielcowe i czarne ziemie zaliczone do 2 kompleksu pszenno dobrego oraz do 3 pszenno – żytniego w klasach bonitacyjnych IIIa - IIIb, występujące na większych powierzchniach w obrębie wysoczyzny. Wysokie walory reprezentują gleby 8 kompleksu zbożowo - pastewnego mocne, położone na obrzeżach obniżeń terenowych oraz gleby pszenne wadliwe w klasie IIIb-IVb zalegające w północnej części gminy.

Kolejną pod względem przydatności rolniczej grupę stanowią gleby brunatne lub bielcowe klasyfikowane jako 4 kompleks żytnio - ziemniaczany bardzo dobry i dobry w IVa - IVb klasie bonitacyjnej. Są tutaj także czarne ziemie zdegradowane, zakwalifikowane do 9 kompleksu zbożowo-pastewnego słabego w klasie IVb.

W dolinach Wissy i innych cieków wodnych, zagłębieniach terenowych oraz dolinach bocznych występują gleby torfowe i murszowe. Pozostają one najczęściej w III i IV klasie bonitacyjnej i należą do użytków zielonych średnich.

W strefie zabudowy miejskiej występują gleby pochodzenia antropogenicznego o zmienionych właściwościach fizyczno - chemicznych i stosunkach powietrzno – wodnych dostosowanych do funkcji, jaką pełnią w strukturze przestrzennej miasta (zieleńce, skwery, ogrody działkowe).

1.6 Szata roślinna

Pod względem lesistości - 16,3 % gmina należy do obszarów średnio zalesionych w regionie. Rozmieszczenie lasów na terenie gminy jest nierównomierne. Największe kompleksy leśne występują na jej obrzeżach w rejonie wsi: Bzury i Niedźwiedzkie w części wschodniej, Obrytki na południu, Tarachy i Bęćkowo w części północnej. Głównym gatunkiem w drzewostanie jest sosna stanowiąca około 90 % powierzchni. Pozostałe gatunki reprezentowane są przez świerk, dąb, grab, brzozę, topolę, jesion i olchę.

Dominującym siedliskiem są bory mieszane świeże i bory świeże związane z ubogimi glebami brunatnymi lub bielcowymi. Siedliska świeże uzupełniają lasy świeże i lasy mieszane świeże usytuowane na cięższych i zasobniejszych glebach w rejonie wsi Tarachy. Odrębną kategorię siedliskową stanowią olsy związane z glebami bagiennymi z okresowo stagnującą na powierzchni wodą gruntową. Na drzewostan składa się przede wszystkim olcha i brzoza, a runo i podszyt posiadają specyficzne cechy florystyczne. Lasy tego typu występują głównie w okolicach wsi: Zacieczki, Bęćkowo, Niedźwiadna i Danowo.

Na szatę roślinną miasta składają się niewielkie powierzchnie leśne, dwa parki miejskie, dwa zespoły ogródków działkowych oraz dwa cmentarze z zachowanym drzewostanem. Lasy występują na obrzeżach Szczuczyna i w dolinie Wissy.

W Uroczysku Parchacz - Królewszczyna oraz Cieciernia Nadleśnictwa Rajgród na powierzchni 25 ha występują lasy o najwyższej jakości hodowlanej zaklasyfikowane do lasów ochronnych nasiennych.

Tereny otwarte położone z dala od zabudowy, o małej ingerencji człowieka i związane z terenami podmokłymi i sąsiadującymi z wodami powierzchniowymi zajmują użytki zielone. Tę grupę roślin reprezentują łąki okresowo wilgotne, rozwijające się na siedliskach o wysokim poziomie wód gruntowych i łąki świeże zajmujące gleby mineralne i próchniczne, średnio wilgotne.

Na terenie gminy łąki położone są głównie w dolinie Wissy, cieku spod Niećkowa, Strugi oraz w mniejszym stopniu w obniżeniach oraz dolinkach bocznych. Użytki zielone 22,0 % ogółu powierzchni gminy

Zbiorowiska antropogeniczne występują na obszarach zabudowy i intensywnie użytkowanej ziemi. Obejmują one zbiorowiska segetalne (ogródki przydomowe i zbiorowiska upraw ogrodniczych), ruderalne (byłe wysypisko śmieci, tereny w sąsiedztwie dróg, otoczenie pustostanów, opuszczone zagrody) i dywanowe (place zabaw, boiska, tereny rekreacyjne, podwórka, przydroża).

1.7 Świat zwierząt

Zwierzęta stanowią niezbędny element funkcjonowania ekosystemów i decydują wraz ze światem roślin o bioróżnorodności przyrody. Wśród ssaków wymienić należy sarnę i dziką, lisa, kunę domową, tchórza. Okoliczne pola i łąki zamieszkuje zając szarak. Powszechnie występuje bóbr, który stał się zwierzęciem dość często spotykanym w dolinach rzek.

Do gatunków ptaków występujących na obszarze należy: bocian biały, łabędź niemy, myszółw, kuropatwa, żuraw, czajka, grzywacz, synogarlica turecka i inne.,

Dość uboga jest fauna płazów: żaba trawna, żabę moczarowa, kumak nizinny, ropucha szara. Gromada gadów reprezentowana jest przez zaskrońca zwyczajnego, jaszczurkę zwinkę.

1.8 Warunki klimatyczne

W podziale klimatycznym Polski gmina zaliczana jest do dzielnicy podlaskiej w regionie mazurskim charakteryzującej się przewagą cech klimatu kontynentalnego. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 6,5^o C. Okres wegetacji trwa tutaj około 190-200 dni. Wilgotność względna powietrza wykazuje przebieg podobny do przeciętnego w kraju i w skali rocznej wynosi 83 %. Gmina posiada bardzo dobre warunki solarne, przeciętnie lepsze niż w kraju. Obszar otrzymuje średnio 550 mm opadu, a pokrywa śnieżna zalega przeciętnie przez 80 dni. W rozkładzie wiatrów dominuje sektor południowo - wschodni (14,6 %) i południowo - zachodni (14,1 %). Najrzadziej wieją wiatry z północnego-wschodniego (8,1 %) i wschodu (8,3 %).

Warunki klimatyczne modyfikowane są przez lokalne czynniki fizjograficzne: rzeźbą terenu, rodzaj gruntu, stosunki wodne oraz pokrycie roślinne. Generalnie należy wyróżnić dwa zasadnicze typy krajobrazu naturalnego o odmiennych warunkach klimatycznych, tj. tereny wzniesień morenowych i pagórków kemowych oraz dolin rzecznych, dolin bocznych i innych obniżień terenowych.

Obszary wysoczyznowe charakteryzują się lepszymi do zabudowy warunkami klimatu lokalnego ze względu na poprawne stosunki termiczno – wilgotnościowe, solarne i wietrzne. Dolina rzeki Wissy oraz dolinki boczne stanowią rynny spływu wód oraz chłodnych i wilgotnych mas powietrza obniżających walory topoklimatu. W dolinach tworzą się zastoiska wilgotnego powietrza, częstsze są przymrozki i zamglenia.

2. Stan środowiska

2.1 Zanieczyszczenia wód

Głównym źródłem zanieczyszczeń są zrzuty ścieków socjalno - bytowych z gospodarstw domowych na terenie całej gminy, kanalizacja deszczowa w Szczuczynie, a także spływy powierzchniowe z terenów użytków rolnych.

Na stan sanitarny wód płynących wpływa także mały ich przepływ oraz mała zasobność wodna zlewni. Rzeka Wissa na odcinku powyżej miasta prowadzi wody w III klasie czystości. Dzięki funkcjonowaniu dwóch nowych oczyszczalni ścieków w Szczuczynie i Nieckowie stan sanitarny wód poprawił się osiągając II klasę.

Oczyszczalnia w Szczuczynie przyjmuje ścieki z centralnych, skanalizowanych rejonów miasta (wielorodzinne osiedle mieszkaniowe i część domków osiedla jednorodzinnego) oraz ścieki dowożone z indywidualnych bezodpływowych zbiorników zlokalizowanych na terenie gminy Szczuczyn, a także z sąsiednich terenów w gminach przyległych.

W ostatnich latach wzrosło zagrożenie dla wód ze względu na systematyczne wodociągowanie terenów wiejskich, przy jednoczesnym braku kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków. Nieczystości powstające w gospodarstwach rolnych i domowych kierowane są w stanie nieoczyszczonym do szamb lub bezpośrednio do wód i gruntu. Na podstawie analiz fizyczno-chemicznych stwierdzono zanieczyszczenie wód gruntowych pierwszego poziomu zwiększona ilością chlorków, azotanów oraz związków żelaza.

Największe zagrożenia dla wód gruntowych stwarza gospodarka rolna, w szczególności gospodarstwa hodowlane oparte o duże obiekty inwentarskie generujące znaczne ilości odchodów zwierzęcych(obornik, gnojówka, gnojowica) oraz gospodarka polowa stosująca nawozy sztuczne i środki ochrony roślin.

2.2 Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

Stan sanitarny powietrza atmosferycznego w typowej gminie rolniczej, jaką jest gmina Szczuczyn, jest pochodną niewielkiej ilości źródeł emisji o charakterze i skali lo-

kalnej. Generalnie stan sanitarny atmosfery jest dobry, lepszy niż przeciętnie w kraju. Zasadniczymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy są:

- kotłownie osiedlowe i zakładowe oraz indywidualne paleniska domowe (emisje pyłów i gazów),
- wysypisko odpadów i oczyszczalnie ścieków powodujące emisję zanieczyszczeń mikrobiologicznych i zapachowych oraz pyłowych i gazowych;
- ulice miejskie i drogi publiczne (emisje spalin i produktów ropopochodnych, pył zawieszony, hałas),
- tereny składowo - przemysłowe (pył zawieszony, spaliny, hałas),
- obiekty inwentarskie (gnojowica, gnojówka, obornik, zanieczyszczenia zapachowe i mikrobiologiczne).

Główne źródła powstawania zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego zlokalizowane są w obrębie miasta, a tylko nieliczne na terenie gminy. Do obiektów wprowadzających największe ilości zanieczyszczeń powietrza są: kotłownia miejska i osiedlowa, komunalna oczyszczalnia ścieków, tartaki, kotłownie osiedlowe, magazyny PZZ, baza GS "SCH", zakład "Polbruk", zakład chemii gospodarczej, droga krajowa nr 61 relacji Warszawa - Łomża - Augustów.

Podstawowym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza na terenie gminy są procesy spalania paliw stałych (węgla, koksu, drewna i trocin) w indywidualnych paleniskach domowych. Niewielkie znaczenie w bilansie emisji zanieczyszczeń stanowią obiekty użyteczności publicznej, w części opalane olejem opałowym.

Stężenia zanieczyszczeń powietrza cechuje duża zmienność w ciągu roku. W okresie jesienno-zimowym (październik – kwiecień) występuje wzrost stężeń dwutlenku siarki o 78%, czego głównym źródłem jest spalanie węgla do celów grzewczych w budownictwie indywidualnym - emisja niska.

Do substancji mających największy udział w emisji zanieczyszczeń pochodzących z procesów spalania energetycznego, należą: dwutlenek węgla, tlenek węgla, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu i pyły.

Inne procesy stanowiące źródła powierzchniowej emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych powstające przy wydobywaniu kopalin, składowaniu i przeładunku paliw płynnych oraz surowców sypkich, składowaniu odpadów komunalnych, oczyszczaniu ścieków z uwagi na niewielką liczbę i mały zasięg oddziaływania mają znaczenie minimalne.

W ostatnich latach utrwaliła się tendencja do obniżania emisji oraz zwiększania redukcji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych poprzez ograniczanie ilości i poprawę jakości spalanych paliw restrukturyzacja lokalnych systemów grzewczych.

Na stan sanitarny atmosfery oddziałują w coraz większym stopniu źródła komunikacyjne. Przyczyną nadmiernej emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych jest mała przepustowość dróg, duży udział ruchu tranzytowego, zły stan techniczny nawierzchni ulic i pojazdów, zła organizacja ruchu. Największe stężenie spalin

samochodowych występuje na skrzyżowaniach głównych ulic miasta i przy trasach tranzytowych.

Odrębnym rodzajem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego są odory rozumiane jako dyskomfort związany z przedostawaniem się gazów złowonnych do atmosfery. Na obszarach wiejskich odory mają wyłącznie oddziaływanie lokalne. Do źródeł wytwarzających gazy złowonne można zaliczyć: punkt zlewny ścieków, nieszczelne szamba i nieszczelna kanalizacja sanitarna, niezorganizowane źródła emisji gazów złowonnych z indywidualnych palenisk domowych (palenie tworzyw sztucznych i gumy), a przede wszystkim obiekty inwentarskie generujące odchody zwierzęce.

2.3 Degradacja powierzchni ziemi

Głównym źródłem zanieczyszczeń gleb są nawozy, pochodzące z pól uprawnych oraz emisje pyłów i gazów pochodzące ze spalin pojazdów samochodowych. Zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi (Fe, Pb, Cd) mieści się w granicach zawartości normalnej lub tolerowanej. Charakterystyczne są wyższe koncentracje niektórych pierwiastków w glebach (kadm, chrom, nikiel, miedź, ołów), jednak ich zawartości nie przekroczyły wartości granicznych.

Analiza stanu środowiska przyrodniczego pozwoliła wyodrębnić na terenie gminy Szczuczyn różne formy degradacji powierzchni ziemi, jak: wyrobiska poeksploatacyjne rozmieszczone w części wysoczyznowej gminy, doły potorfowe w dolinie Wissy oraz innych dolinkach, przesuszone tereny użytków zielonych w wyniku nadmiernego odwodnienia, zanieczyszczone odpadami powierzchnie leśne, przydrożne rowy, doły poeksploatacyjne.

Dość powszechnym zjawiskiem są dzikie wysypiska śmieci, na które wywożone są nieczystości do lasu, w przydrożne rowy i zagłębienia terenowe. Jest to zjawisko negatywne, niekorzystnie wpływające na estetykę krajobrazu oraz na stan sanitarny środowiska. Uciążliwość ta przejawia się przede wszystkim poprzez zanieczyszczenie gleb, wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza atmosferycznego, niszczenie walorów estetycznych i krajobrazowych, a także wyłączanie z użytkowania terenów rolnych i leśnych, które są zajmowane przez składowane odpady.

2.4 Klimat akustyczny

Do najważniejszych czynników mających wpływ na klimat akustyczny gminy zaliczyć trzeba komunikację drogową oraz hałas przemysłowy.

Największe pogorszenie klimatu akustycznego występuje w otoczeniu drogi krajowej nr 61 Warszawa – Łomża – Augustów. Zjawisko zakłóceń akustycznych odczuwalne jest szczególnie w Szczuczynie, Gutach i Obrytkach, gdzie poziom hałasu przekracza wartości normowe 60 dB(A) w porze dziennej i 50 dB(A) w porze nocnej na odległość do 15 m od krawędzi jezdni. W strefie przekroczeń znajdują się budynki mieszkal-

ne zlokalizowane tuż przy jezdni. W potoku pojazdów duży udział ma międzynarodowy ruch tranzytowy samochodów ciężarowych.

Dotychczas nie były prowadzone badania hałasu drogowego w Szczuczynie. Wielkość natężenia hałasu można jedynie oszacować na podstawie wyników badań przeprowadzonych w Grajewie położonym również przy drodze krajowej nr 61. I tak na przykład na ulicy Piłsudskiego maksymalny hałas w wysokości 74,3 dB w porze dziennej i 73,2 dB w porze nocnej.

Inne drogi, w tym droga krajowa nr 58 Szczuczyn – Biała Piska, drogi powiatowe i gminne nie stanowią znaczących źródeł emisji hałasu komunikacyjnego. W czasie żniw oraz jesiennych wykopów zakłóceniom akustycznym podlega środowisko wiejskie na skutek prac sprzętu rolniczego na polach i wzdłuż dróg dojazdowych (kombajny, ciągniki rolnicze, koparki).

W przypadku zakładów pracy nie stwierdzono ponadnormatywnych przekroczeń hałasu emitowanego głównie przez silniki elektryczne urządzeń przemysłowych i komunalnych (maksimum 55,8 dB).

2.5 Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne

Przez obszar gminy przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia: linia 220 kV i linie średniego napięcia o mocy 15 kV będące źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego. Ponadto w północnej części Szczuczyna znajduje się stacja transformatorowa 15/15 kV zasilająca obszar miasta. W celu wyeliminowania szkodliwości promieniowania na organizm ludzki w strefach oddziaływania linii obowiązuje zakaz stałego pobytu ludzi.

Na przedmiotowym terenie zlokalizowane są trzy stacje bazowe telefonii komórkowej w Szczuczynie. Emitowane przez urządzenia nadawczo – odbiorcze stacji (system radiolinii i anten sektorowych) promieniowanie elektromagnetyczne zachodzi w przestrzeni na znacznej wysokości i w promieniu kilkudziesięciu metrów, a więc poza miejscami stałego pobytu ludzi. Z tego względu nie stanowią one źródeł promieniowania niejonizującego zagrażającemu zdrowiu ludzi i zwierząt.

Stan zdrowotny drzewostanów leśnych jest ogólnie dobry. Nie stwierdzono nadmiernego użytkowania przedrębego. Największy wpływ na środowisko leśne mają zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego, głównie pochodzenia napływowego (tlenki siarki, azotu i fosforu oraz pyły), a także pochodzenia lokalnego (paleniska domowe i komunalne).

Grzyby pasożytnicze nie stanowią zagrożenia wymagającego natychmiastowych działań zwalczających. Ze względu na położenie części drzewostanów na terenach porolnych może występować huba korzeniowa.

2.6 Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

W granicach opracowania możliwe jest wystąpienie zagrożeń nadzwyczajnych w przypadku zdarzeń drogowych na drodze krajowej nr 61, wzdłuż której odbywa się

transport ładunków niebezpiecznych (przewóz amoniaku, paliw, butli gazowych). W wyniku katastrof do środowiska gruntowo – wodnego i powietrza atmosferycznego mogą przedostać się trujące substancje chemiczne i toksyczne.

2.7 Zagrożenia powodziowe

Na obszarze miasta i gminy nie występują urządzenia ochrony przeciwpowodziowej, choć do terenów zalewowych zaliczane są użytkowane rolniczo łąki i pastwiska w dolinie Wissy. W większości przypadków cykliczne wiosenne podwyższone stany wód nie powodują większych strat gospodarczych z uwagi na fakt, że są to tereny wykorzystywane jako ekstensywne użytki zielone, bądź nieużytki.

2.8 Gospodarka odpadami

Miejskie wysypisko odpadów komunalnych znajduje się w południowej części miasta. Obiekt wyposażony jest w szereg urządzeń technicznych i spełnia wszelkie wymogi środowiskowe. Zbiórka odpadów przeprowadzona jest do kontenerów, pojemników oraz koszy ulicznych. Na wysypisku deponowane są: niesegregowane odpady komunalne, odpady z czyszczenia ulic i placów, osady ściekowe z oczyszczalni, odpady wielkogabarytowe i inne. Część wyselekcjonowanych odpadów (szkło, aluminium, papier i butelki PET) jest odprowadzana przez wyspecjalizowaną firmę.

Odpady w rolnictwie (worki po pestycydach, puszki po środkach ochrony roślin, zużyte puszki po farbách itd.) gromadzone są razem ze strumieniem zmieszanych odpadów komunalnych. Odpady przemysłowe powstające w zakładzie VICTORIA (przeróbka drewna i produkcja domków letniskowych) są wykorzystywane jako biomasa do opalania kotłów i innych palenisk. Jednostki wytwarzające odpady medyczne przekazują je do utylizacji do Łomży i Białegostoku. Odpady niebezpieczne typu komunalnego na terenach wiejskich (przeterminowane lub wycofane środki ochrony roślin i opakowania po nich, zużyte baterie i świetlówki i akumulatory, materiały izolacyjne i konstrukcyjne zawierające azbest) odbierane są przez specjalistyczne firmy.

3. Stan środowiska w przypadku braku realizacji projektu studium

Brak realizacji ustaleń projektu studium w zakresie ograniczania emisji zanieczyszczeń powietrza (budowa obwodnicy miasta, poprawa stanu technicznego nawierzchni i rozwiązań organizacji ruchu drogowego, powszechne stosowanie proekologicznych źródeł ciepła) może doprowadzić do:

- degradacji stanu sanitarnego atmosfery i warunków klimatycznych (pogorszenie warunków termicznych, solarnych i aerosanitarnych),
- degradacji środowiska glebowego, w tym zwiększenia zawartości metali ciężkich i nadmiernej kwasowości, środowiska wodnego (eutrofizacja wód), szaty leśnej (zjawisko kwaśnych deszczów, procesy defoliacji),
- pogorszenia warunków zdrowia i życia mieszkańców,
- braku konkurencyjności środowiska przyrodniczego w stosunku do innych obszarów w regionie.

Brak realizacji ustaleń projektu studium w zakresie ochrony wód (budowa oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacyjnych i podczyszczających) spowoduje:

- dalszą degradację wód powierzchniowych oraz zwiększanie eutrofizacji wód i zaniku życia biologicznego w środowisku wodnym,
- obniżenie walorów turystyczno – wypoczynkowych miasta i gminy,
- wzrost zagrożenia sanitarnego obszarów zasobowych ujęć komunalnych oraz degradację użytkowych warstw wodonośnych i ograniczenia możliwości pozyskania wód na cele komunalne i przemysłowe,
- zanieczyszczenie i pogorszenie jakości głównego zbiornika wód podziemnych stanowiącego perspektywiczny rezerwuuar wód pitnych,
- dalsze stepowienia użytków zielonych w wyniku obniżania zwierciadła wód gruntowych,
- możliwości bakteriologicznego skażenia wód podziemnych w rejonach występowania źródeł zagrożeń (zrzuty nieoczyszczonych ścieków deszczowych, nielegalne wysypiska odpadów, szamba),
- utrudnienie w dostosowaniu się do przepisów i spełnienia wymogów unijnych.

Brak realizacji ustaleń projektu studium w zakresie gospodarki odpadami (wywóz śmieci na wysypisko, segregacja odpadów, organizacja zbiórki i transportu odpadów itp.) może spowodować poważne konsekwencje dla środowiska przyrodniczego. Odpady stanowią ogniska zagrożeń zarówno dla powierzchni ziemi, jak i wód powierzchniowych oraz podziemnych. Najbardziej podatne na przenikanie zanieczyszczeń są obszary pozbawione warstwy izolacyjnej. Jest to niezwykle istotne w rejonach występowania głównego zbiornika wód podziemnych.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu studium w zakresie hałasu i wibracji to:

- pogorszenie standardów zamieszkania na terenach położonych w strefach szkodliwego oddziaływania dróg komunikacyjnych,
- pogorszenie warunków pracy i nauki w szkołach, biurach, sklepach i innych placówkach usługowych na terenie miasta i wsi położonych przy głównych szlakach komunikacyjnych,
- pogorszenie walorów rekreacyjno – wypoczynkowych na terenach sportowych, parkowych, ogródków działkowych, itp. oraz walorów przyrodniczych miasta i gminy.

Brak realizacji ustaleń projektu studium w zakresie niejonizującego promieniowania elektroenergetycznego (m.in. respektowanie wymaganych odległości od urządzeń) może przyczynić się do pogorszenia standardów zamieszkania na terenach położonych w strefach szkodliwego oddziaływania pola elektromagnetycznego generowanego przez urządzenia elektroenergetyczne, radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu studium w zakresie gospodarki leśnej to między innymi:

- zubożenie walorów zdrowotnych i krajobrazowych środowiska przyrodniczego,

- pogorszenie warunków klimatycznych w gminie,
- zmniejszenie powierzchni terenów biologicznie czynnych i ograniczenie zdolności retencyjnych środowiska,
- pogorszenie stanu zdrowotności drzewostanów leśnych poprzez zaniechanie wdrażania i upowszechniania biologicznych i ekologicznych metod ochrony lasów.

IV. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Do obszarów objętych znaczącym oddziaływaniem należy zaliczyć tereny, w których zostały przekroczone lub zostaną przekroczone w wyniku realizacji ustaleń studium, dopuszczalne normy środowiskowe pogarszające stan środowiska oraz warunki zdrowia i życia ich mieszkańców.

Na terenie miasta i gminy działalność gospodarczą prowadzi kilkadziesiąt podmiotów gospodarczych, z których część generuje i odprowadza do środowiska ponadnormatywne ilości ścieków, pyłów, gazów i hałasu. Podobnie, występuje lub będzie występowało szereg obiektów i urządzeń infrastruktury drogowej i technicznej, które zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 roku w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573 z późn. zmianami), może być zaklasyfikowana do grupy obiektów znacząco oddziaływujących na środowisko. Są to między innymi:

- drogi krajowe Nr 61 Warszawa – Łomża - Augustów i Nr 58 Szczuczyn – Biała Piska, powiatowe i gminne (hałas, spaliny, pył),
- linie elektroenergetyczne wysokich napięć: istniejąca linia 220 kV Ostrołęka – Ełk oraz jej przebudowa na linię 2x400 KV, projektowane linie 110 kV Łomża – Szczuczyn i 400 kV Narew – Alytus (Litwa) oraz stacja transformatorowa 110/15 kV,
- stacje bazowe telefonii komórkowej w Szczuczynie (promieniowanie elektromagnetyczne),
- projektowany gazociąg wysokiego ciśnienia Zambrów – Szczuczyn – Raczeki,
- miejskie wysypisko odpadów w Szczuczynie (pył zawieszony, odpady stałe, zanieczyszczenia mikrobiologiczne, zapachy),
- oczyszczalnie ścieków w Szczuczynie i Nieckowie (ścieki, zanieczyszczenia mikrobiologiczne, hałas, zapachy),
- stacje paliw w Szczuczynie (ścieki, gazy, hałas drogowy),
- tartak i stolarnia w Szczuczynie (hałas, pył zawieszony),
- zakład chemii gospodarczej Spółdzielni Inwalidów „SPINS” (wody chłodnicze, ścieki),
- zakład drzewny „Victoria” (pył drzewny, spaliny, ścieki, hałas).
- kotłownia miejska i osiedlowa w Szczuczynie (pył zawieszony, gazy, hałas),
- zakład ślusarski i zakład mechaniki pojazdowej w Szczuczynie (hałas),
- kanalizacja deszczowa w Szczuczynie (ścieki),

- obiekty inwentarskie położone w granicach administracyjnych miast, zwartej zabudowie wsi oraz na terenach ochrony przyrody o obsadzie bydła nie niższej niż 40 DJP oraz 60 DJP na pozostałych obszarach (ścieki, odchody zwierzęce, odory, hałas),

Dla wymienionych obiektów istnieje obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, w tym opracowania raportu oddziaływania na środowisko, na podstawie którego winien być określony zasięg oddziaływania poszczególnych obiektów i ewentualnego ustanowienia wokół nich obszaru ograniczonego użytkowania.

Zgodnie z główną zasadą ochrony środowiska działalność produkcyjno - usługowa winna być ograniczona do granic własności nieruchomości między innymi poprzez zastosowanie odpowiednich urządzeń minimalizujących powstające uciążliwości, zmianę technologii produkcji, czy wykup niezbędnego terenu. W przypadku braku możliwości spełnienia tych warunków istnieje obowiązek ustanowienia wokół obiektu obszaru ograniczonego użytkowania.

1. Stan środowiska w obszarach znaczącego oddziaływania dróg

Drogi publiczne o nawierzchni utwardzonej, z wyłączeniem ich remontu i przedsięwzięć polegających na budowie, przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce: zjazdu z drogi publicznej, przejazdu drogowego, pasa postojowego, pasa dzielącego, pobocza, chodnika, ścieżki rowerowej, konstrukcji oporowej, przepustu, kładki oraz obiektów i urządzeń wyposażenia technicznego dróg zgodnie z §2 ust. 1 pkt 30 i §3 ust. 1, pkt 56 rozporządzenia należą do kategorii przedsięwzięć zawsze i potencjalnie znacząco oddziałujących na środowisko.

Znaczące oddziaływanie dróg polega głównie na ponadnormatywnym zanieczyszczeniu środowiska i zakłóceniu klimatu akustycznego oraz wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń środowiska.

Drogi stanowią źródła niezorganizowanej emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego (emisje spalin i produktów ropopochodnych - węglowodory, tlenki azotu, tlenek węgla, związki ołowiu, tlenki siarki oraz pył zawieszony z nieutwardzonych jezdni ziemnych), wód powierzchniowych i gruntowych (wycieki substancji ropopochodnych z silników samochodowych) oraz hałasu komunikacyjnego. Dla świata zwierząt drogi są często barierami nie do pokonania i śmiertelnymi zagrożeniami.

Drogi krajowe, w szczególności droga nr 61 przewidywana do podniesienia do kategorii drogi ekspresowej, należą do inwestycji, których uciążliwego oddziaływania na środowisko, mimo zastosowania środków ochronnych, nie można rozpatrywać jedynie w liniach rozgraniczających. Oddziaływanie ponadnormatywne wykracza poza pas drogowy, a dotyczy to przede wszystkim oddziaływania na grunty rolne i leśne, powietrze atmosferyczne i tło akustyczne.

W przypadku hałasu występuje oddziaływanie nawet na odległość kilkuset metrów od jezdni. Poziom hałasu przekracza wartości normowe 60 dB(A) w porze dziennej

i 50 dB(A) w porze nocnej. W strefie przekroczeń znajdują się budynki mieszkalne i usługowe zlokalizowane tuż przy jezdniach w Szczuczynie. Przebieg dróg krajowych przez tereny zabudowy mieszkaniowej i usług publicznych miasta stwarza duże zagrożenia dla zdrowia i życia mieszkańców oraz zabudowy, a także kolizje z lokalnym ruchem samochodowym. Dotyczy to przede wszystkim ulic miejskich położonych w ciągach tych dróg: ul. Łomżyńskiej, Kilińskiego, Szczuki i Granicznej.

Ze względu na niski charakter emisji spalin samochodowych stanowią one szczególne zagrożenie dla zdrowia ludzi, w dużo większym stopniu wpływając na jakość powietrza tuż nad powierzchnią ziemi niż źródła stacjonarne, będące z reguły źródłami wysokimi.

Z kolei tereny otwarte, głównie rolnicze narażone są na skutki emisji gazów i zanieczyszczeń pyłowych stwarzające zagrożenia jakości sanitarnej produkcji rolniczej. Na odcinkach przebiegu dróg przez tereny leśne występują kolizje między ruchem drogowym a ciągami migracyjnymi fauny.

Należy zaznaczyć, że na terenie miasta ścieki deszczowe spływające z powierzchni ulic i parkingów kierowane są bezpośrednio kanalizacji ogólnospławnej lub do gruntu i przydrożnych rowów bez wstępnego ich oczyszczania. Na obszarach wiejskich w obrębie użytków rolnych, w szczególności łąk i pastwisk w dolinach cieków wodnych zanieczyszczone wody opadowe spływają bezpośrednio do gruntu i wód.

Oddziaływanie dróg powiatowych i gminnych jest znacznie mniejsze i sprowadza się do uciążliwości spowodowanych lokalnym ruchem samochodowym i sprzętu rolniczego. Dodatkowo drogi gminne w przeważającej części z jezdnią żwirową lub ziemną, które stanowią źródło emisji pyłu zawieszonego.

W ramach realizacji zachodniej obwodnicy Szczuczyna na potrzeby pasa drogowego o szerokości 50 m niezbędne będzie wyłączenie z użytkowania rolniczego gleb w III i IV klasie bonitacyjnej.

2. Stan środowiska w obszarach znaczącego oddziaływania linii elektroenergetycznych i urządzeń telekomunikacyjnych

Do terenów o przewidywanym znaczącym oddziaływaniu na środowisko zaliczyć należy strefy techniczne istniejących napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokich napięć: istniejącej linii 220 KV oraz projektowanych linii 110 kV i 400 kV generujących szkodliwe dla zdrowia ludzi niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne (§2 ust. 1 pkt 6 i §3 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia). W obszarach (strefach) oddziaływania natężenie pola elektrycznego przekracza dopuszczalną wartość 1 kV/m dla budownictwa przeznaczonego na stały pobyt ludzi. W obszarach oddziaływania obowiązuje zakaz budownictwa oraz sadzenia drzew.

Dodatkowo znaczące oddziaływanie linii przesyłowych wysokich napięć dotyczy zagrożeń dla szaty leśnej (wycinka drzewostanów i fragmentaryzacja obszarów) i ornitofauny (śmiertelne zagrożenie przelatujących gatunków migrujących) oraz dla krajobrazu naturalnego (depresja walorów estetycznych).

Emitowane przez urządzenia nadawczo – odbiorcze stacji (system radiolinii i anten sektorowych) promieniowanie elektromagnetyczne zachodzi w przestrzeni na znacznej wysokości i w promieniu kilkudziesięciu metrów, a więc poza miejscami stałego pobytu ludzi. Z tego względu nie stanowią one źródeł promieniowania niejonizującego zagrażających zdrowiu ludzi i zwierząt.

W najbliższych latach wraz ze wzrostem usług telekomunikacyjnych i co za tym idzie powstawaniem gęstszej sieci stacji nadawczych radiowych i telewizyjnych oraz telefonii komórkowej, oddziaływanie promieniowania niejonizującego na środowisko będzie stale wzrastać.

3. Stan środowiska w obszarach znaczącego oddziaływania obiektów i urządzeń gospodarki komunalnej

Zgodnie z §3 ust. 1 pkt 72 rozporządzenia – instalacje do oczyszczania ścieków, przewidziane do obsługi nie mniej niż 400 równoważnych mieszkańców należą do przedsięwzięć znacząco oddziałujących na środowisko.

Oczyszczalnie ścieków należą do kategorii obiektów, które jednej strony działają na rzecz poprawy stanu sanitarnego środowiska wodnego, a z drugiej strony stanowią źródło zagrożeń wynikające z niedostatecznego stopnia oczyszczania ścieków lub w przypadku awarii, katastrofy ekologicznej. Niedostatecznie oczyszczone ścieki decydują o nieodpowiadającej wymaganiom mikrobiologicznej jakości wody, a nadmierne koncentracje biogenów stymulują procesy eutrofizacji wód powierzchniowych. W miejscu zrzutu podczyszczonych ścieków wody powierzchniowe ulegają zanieczyszczeniu na skutek wprowadzania do nich związków biogennych (fosforu i azotu), a tym samym przyczynianie się do eutrofizacji wód rzecznych.

W obszarze oddziaływania oczyszczalni ścieków występują ponadnormatywne zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego, zakłócenia akustyczne oraz następuje zrzut oczyszczonych ścieków wód powierzchniowych.

Ponadnormatywne zanieczyszczenie powietrza polega na emisji mikroorganizmów bakteryjnych w postaci tzw. zoli, pochodzących ze ścieków; emisji związków chemicznych, tj. dwutlenku siarki, siarkowodoru, tlenków azotu; emisji silnych odorów powstałych w procesach biochemicznych rozkładu martwej materii organicznej.

Podwyższenie poziomu hałasu wiąże się z pracą urządzeń mechanicznych lub elektrycznych oczyszczalni ścieków oraz przepompowni.

Wokół urządzeń oczyszczalni ścieków na skutek emisji trujących związków chemicznych i mikroorganizmów bakteryjnych skażeniu podlega roślinność i mikroświat zwierząt. Realizacja oczyszczalni ścieków stwarza sprzyjające warunki do rozmnażania się gryzoni i ptactwa.

Sieci kanalizacyjne, którymi odprowadzane są ścieki, z wyłączeniem przyłączy odprowadzających ścieki z budynków zgodnie §3 pkt 72a cytowanego rozporządzenia stanowią przedsięwzięcia potencjalnie znacząco oddziałujące na środowisko.

Oddziaływanie kolektorów sanitarnych na środowisko należy rozpatrywać jedynie w kontekście potencjalnych zagrożeń w sytuacjach awaryjnych, tj. przedostania się na zewnątrz nieoczyszczonych ścieków komunalnych.

Podobny charakter oddziaływania na środowisko posiada komunalne wysypisko odpadów stałych, które jest źródłem emisji pyłu zawieszonego, zanieczyszczeń mikrobiologicznych, odorów i zanieczyszczeń powierzchni ziemi odpadami o lekkiej frakcji oraz hałasu spowodowanego transportem odpadów i pracą urządzeń na wysypisku. Wysypisko to również środowisko sprzyjające gryzoniom, ptactwu, wałęsającej się zwierzynie domowej i dzikiej szukającej pożywienia.

Kotłownia miejska i osiedlowa zlokalizowane w centrum miasta emitują do atmosfery gazy i pyły pochodzące z procesów spalania paliw konwencjonalnych (węgiel kamienny). Dodatkową uciążliwością jest hałas powstający przy rozładunku opału.

W strefach oddziaływania obowiązuje zakaz lokalizacji zabudowy mieszkaniowej i usługowej, ujęć wody, upraw roślin nadających się bezpośrednio do spożycia.

4. Stan środowiska w obszarach znaczącego oddziaływania ujęć wód podziemnych i urządzeń przesyłu wody

Kolejną grupę przedsięwzięć potencjalnie znacząco oddziałujących na środowisko tworzą urządzenia lub zespoły urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych lub sztuczne systemy zasilania wód podziemnych o zdolności poboru wody nie niższej niż 10 m³/h oraz kanały odkryte lub rurociągi wodociągowe magistralne lub przesyłania wody i przewody wodociągowe magistralne doprowadzające wodę od stacji uzdatniania do przewodów wodociagowych rozdzielczych należą do grupy przedsięwzięć (§3 pkt 63).

Na terenie gminy zlokalizowane są ujęcia wód podziemnych na cele publiczne w Szczuczynie, Niedźwiadnej i Wólce.

Oddziaływanie systemów zaopatrzenia w wodę polega na poborze wody z warstw wodonosnych o ograniczonych zasobach, warunkujących funkcjonowanie pozostałych biotycznych elementów przyrody, jak: szaty roślinnej, świata zwierząt, warunków klimatycznych.

5. Stan środowiska w obszarach znaczącego oddziaływania urządzeń piętrzących wody

Do grupy przedsięwzięć znacząco oddziałujących na środowisko zalicza się zapory wodne lub inne urządzenia mające na celu piętrzenie wody na wysokość nie mniejszą niż 1 m lub jej magazynowanie (§3 ust.1 pkt 62 rozporządzenia). Obok niepodważalnych korzyści płynących z dużej dyspozycyjności w użytkowaniu zgromadzonej wody dla celów rolniczych, przemysłowych, komunalnych, turystycznych, przeciwpowodziowych, produkcji energii elektrycznej, zbiorniki retencyjne w szczególny sposób oddziałują na środowisko, zmieniając reżim hydrologiczny cieku, zmiany w ekosystemach doliny, inicjują erozję denną i obniżenie poziomu wód gruntowych poniżej zapor,

zatapiają niekiedy cenne przyrodniczo obszary. Do grupy tej zaliczyć należy projektowany zbiornik retencyjny na potrzeby rekreacyjne na rzece Wissie w Szczuczynie.

6. Stan środowiska w obszarach znaczącego oddziaływania zakładów produkcyjno - usługowych

Do grupy zakładów produkcyjno - usługowych zaliczonych do kategorii przedsięwzięć potencjalnie znacząco oddziaływujących na środowisko należą: zakład drzewny „Victoria”, zakład chemii gospodarczej, tartak i stolarnia, stacje paliw, zakład ślusarski, zakład mechaniki pojazdowej w Szczuczynie oraz tartak w Kurkach i ubojnia zwierząt w Mazewie.

Znaczące oddziaływanie stacji paliw (§ 3 ust. 1 pkt 35 rozporządzenia - instalacje do magazynowania lub dystrybucji ropy naftowej, produktów naftowych ...) polega na ponadnormatywnym zanieczyszczeniu powietrza atmosferycznego poprzez emisje spalin i benzyn pochodzące z silników samochodowych oraz z dystrybutorów podczas tankowania pojazdów, zanieczyszczenie gruntu i wód (ścieki deszczowe spływające z powierzchni stacji) oraz hałasu (praca silników samochodowych).

Zakłady mechaniki pojazdowej (§ 3 ust. 1 pkt 70 rozporządzenia – stacje obsługi lub remontowe sprzętu budowlanego lub rolniczego, lub środków transportu) są źródłem emisji spalin, hałasu oraz odpadów po zużytych częściach samochodowych, olejów, smarów, akumulatorów itp.

Znaczące oddziaływanie tartaków i stolarni (§ 3 ust. 1 pkt 46 rozporządzenia) sprowadza się głównie do ponadnormatywnego hałasu powstającego w wyniku pracy traków i innych urządzeń oraz dużych ilości pyłu drzewnego powstającego w trakcie obróbki drewna.

Uciążliwości związane z funkcjonowaniem ubojni zwierząt polegają na powstawaniu w procesie technologicznym znaczących ilości ścieków i odpadów organicznych (kości, skóra) oraz hałasu przy rozładunku zwierząt (§ 3 ust. 1 pkt 84).

Pozostałe przedsięwzięcia, do których należy zakład chemii gospodarczej (§ 3 ust. 1, pkt 80 rozporządzenia – instalacje do produkcji i przetwórstwa tłuszczów roślinnych i zwierzęcych oraz sieć kanalizacyjna (§ 3 ust. 1, pkt 72a rozporządzenia - sieci kanalizacyjne) generują większe ilości wód chłodniczych i ścieków.

Eksploatacja instalacji oraz wszelkie prace związane z działalnością zakładów nie powinna powodować przekroczeń obowiązujących standardów jakości środowiska i dopuszczalnych poziomów hałasu poza granice własności terenu, na którym zlokalizowane są obiekty.

7. Stan środowiska w obszarach znaczącego oddziaływania obiektów inwentarskich

Znaczące oddziaływanie większych obiektów hodowlanych położonych w granicach administracyjnych miast, zwartej zabudowie wsi oraz na terenach ochrony przyro-

dy o obsadzie była nie niższej niż 40 DJP oraz 60 DJP na pozostałych obszarach (§3 ust.1 pkt 90 rozporządzenia) przejawia się poprzez generowanie dużych ilości odchodów zwierzęcych (obornik, gnojówka, gnojowica) i związanych z tym zanieczyszczeń gruntu i wód, zanieczyszczeń mikrobiologicznych, zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego oraz hałasu.

Duże obiekty inwentarskie, w przewadze obory na kilkadziesiąt stanowisk, występują prawie w każdej wsi w gminie i są zazwyczaj zlokalizowane w strefach gospodarczych w zwartej zabudowie zagrodowej.

Funkcjonowanie dużego obiektu inwentarskiego pociąga za sobą wiele uciążliwości i dla ludzi i ich zdrowia. W wyniku procesów życiowych zwierząt następuje wzrost temperatury, wilgotności procesów stężenia gazów, co z kolei sprzyja to rozwojowi pleśni oraz drobnoustrojów. W powietrzu w obiektach hodowlanych i wokół nich występuje wiele gazów, z których jedne są niekorzystne dla zdrowia, a inne są „jedynie” nieprzyjemne w odczuciu człowieka. W zanieczyszczeniu wód dużą rolę odgrywa azot i fosfor zawarty w odchodach powodując silny wzrost glonów toksycznych dla ludzi i zwierząt. Na pogorszenie warunków klimatu akustycznego wpływa hałas generowany przez ruch pojazdów i maszyn rolniczych (dowóz pasz, wywóz odchodów) oraz działania infrastruktury technicznej w gospodarstwach hodowlanych.

Zgodnie ustawą z dnia 10 lipca 2006 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. Nr 147, poz. 1033) produkowane w gospodarstwach hodowlanych płynne i stałe odchody zwierzęce powinny być przechowywane w szczelnych zbiornikach lub na nieprzepuszczalnych płytach usytuowanych w odpowiedniej odległości od zabudowań mieszkalnych i granic siedliska.

8. Stan środowiska w obszarach nadzwyczajnych zagrożeń środowiska

Na obszarze miasta i gminy nie występują urządzenia ochrony przeciwpowodziowej, choć do terenów zalewowych zaliczane są użytkowane rolniczo łąki i pastwiska w dolinie Wissy. W większości przypadków cykliczne wiosenne podwyższone stany wód nie powodują większych strat gospodarczych. Tylko w przypadku pojedynczej zabudowy położonej zbyt blisko koryta rzecznej w południowej części miasta występuje zagrożenie powodziowe.

Do terenów narażonych na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych należą wyrobiska eksploatacyjne, w tym wyrobisko położone w południowej części Szczuczyna.

Dużym zagrożeniem zaliczanym do kategorii zagrożeń nadzwyczajnych jest transport materiałów niebezpiecznych (przewóz amoniaku, paliw, butli gazowych) odbywający się wzdłuż istniejących dróg krajowych przebiegających przez tereny zabudowy miasta i kilku wsi. Duży udział w ilości przewożonych materiałów niebezpiecznych mają produkty przerobu ropy naftowej stwarzające zagrożenie ekologiczne. Rozszczelnienie zbiorników autocystern służących do przewozu paliw płynnych stwarza realne

niebezpieczeństwo skażenia gleby, wód powierzchniowych i podziemnych warstw wodonośnych.

Zjawisko nadzwyczajnych zagrożeń spowodowanych przewozem niebezpiecznych ładunków może częściowo zniknąć z chwilą realizacji obwodnicy miasta Szczuczyna oraz zastosowania zabezpieczeń technicznych tras przewozu.

Ze względu na niebezpieczeństwo awarii przebiegającego przez zachodnią część miasta projektowanego gazociągu wysokiego ciśnienia Zambrów – Szczuczyn – Raczek wraz ze stacją redukcyjno – pomiarową, urządzenia gazownicze zaklasyfikowano do grupy przedsięwzięć nadzwyczajnych zagrożeń środowiska. Przy lokalizacji obiektów budowlanych względem gazociągów należy respektować przepisy zawarte w przepisach odrębnych:

V. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU STUDIUM, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 ROKU O OCHRONIE PRZYRODY

W granicach administracyjnych miasta i gminy Szczuczyn brak jest wielkoprzestrzennych form ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.).

Nieliczną grupę obiektów ochrony konserwatorskiej stanowią jedynie pomniki przyrody. Są to: 4 pomniki na placu szkoły podstawowej w Bzurach (trzy jesiony wyniosłe i jeden klon pospolity), grupa 27 lip drobnolistnych, grupa 18 jesionów wyniosłych i grupa 8 dębów szypułkowych, aleja lipowa, pięć kasztanowców, sosna pospolita, jesion wyniosły i grab zwyczajny w parku podworskim w Nieckowie, jesion wyniosły w pasie zadrzewień okalających park podworski w Chojnowie oraz sosna pospolita przy drodze Obrytki – Łempice.

Pomniki przyrody wpisane są w rejestr podlaskiego konserwatora przyrody i podlegają ochronie prawnej przed zniszczeniem, z zakazem wycinania, umieszczania na nich tablic, wznoszenia w promieniu 15 m od nich jakichkolwiek obiektów i urządzeń.

Najbliższe gminie z racji położenia obszary Natura 2000: obszar specjalnej ochrony ptaków PLB200006 Ostoja Biebrzańska oraz specjalny obszar ochrony siedlisk PLH200008 Dolina Biebrzy, znajdują się w odległości około 9 km od wschodnich jej granic.

Realizacja ustaleń projektu studium nie będzie miała wpływu na stan siedlisk roślin i zwierząt występujących na obszarach Natura 2000 oraz integralność tych obszarów, a także innych form ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku.

Wśród najistotniejszych problemów związanych z realizacją projektowanego dokumentu jest rozwiązanie gospodarki wodno – ściekowej na obszarach wiejskich. Jak wspomniano wcześniej za systematycznym wodociągowaniem gospodarstw rolnych nie następuje realizacja systemów oczyszczania ścieków. Praktycznie poza miastem

Szczuczyn oraz zespołem szkół w Nieckowie brak jest oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej na terenie wsi. Ścieki powstające w gospodarstwach domowych i gospodarce rolnej rzucane są do szamb o często wątpliwym stanie technicznym. Nieczystości płynne gromadzone w szambach przenikają do środowiska gruntowo – wodnego zanieczyszczając wody podziemne, o czym świadczy podwyższona zawartość chlorków, azotanów oraz związków żelaza w studniach gospodarczych.

Zgodnie z ustaleniami studium dla uregulowania gospodarki wodno – ściekowej w gminie zakłada się rozbudowę i modernizację oczyszczalni w Szczuczynie i Nieckowie oraz budowę nowych obiektów m.in. w Niedźwiadnej oraz realizację przydomowych oczyszczalni ścieków.

Ścieki deszczowe pochodzące z terenów komunikacji winny być wstępne oczyszczanie z substancji ropopochodnych i części stałych, przed odprowadzeniem ich do odbiorników.

Na stan czystości wód bardzo duży wpływ wywiera gospodarka hodowlana generująca znaczne ilości odchodów zwierzęcych w postaci obornika, gnojówki i gnojowicy. Duże obiekty inwentarskie stanowią poważne źródła zagrożeń dla gruntu, wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza atmosferycznego, krajobrazu.

Pełne zabezpieczenie środowiska przed uciążliwościami hodowli bydła i trzody chlewnej może być rozwiązane dzięki realizacji odpowiednich zbiorników do gromadzenia gnojówki i gnojowicy oraz płyt gnojowych przeznaczonych do składowania obornika, a także rolnicze wykorzystanie odchodów zwierzęcych zgodnie z odpowiednim dawkowaniem i harmonogramem nawożenia. Jest o tyle ważne, że część obszaru miasta i gminy Szczuczyn położona jest w granicach głównego zbiornika wód podziemnych Nr 217 „Pradolina rz. Biebrzy”.

Istotnym problemem w skali lokalnej jest ochrona powierzchni ziemi przed degradacją i obniżaniem stanu sanitarnego oraz walorów krajobrazowych obszaru. Zjawisko to związane jest prowadzeniem nielegalnej odkrywkowej eksploatacji złóż oraz powstawaniem dzikich wysypisk śmieci.

W myśl ustaleń projektu studium należy przestrzegać obowiązku rekultywacji dzikich miejsc poboru piasku, żwiru, torfu. Przed wydobyciem surowców należy uzyskać odpowiednie koncesje.

Odpady komunalne przed ich wywiezieniem na miejsce składowania należy gromadzić w miejscach wyłącznie do tego przeznaczonych, zgodnie z gminnym systemem gospodarki odpadami.

W projekcie studium wyznaczono tereny zabudowy mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej, wypoczynkowo – turystycznej i inne.

Realizacja zabudowy pociągnie za sobą trwale wyłączenia z użytkowania terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Zgodnie z zapisami dokumentu obowiązuje ograniczenia w przeznaczaniu pod zabudowę gruntów III i IV klasy bonitacyjnej.

Z zabudowy wyłączone są grunty leśne. Zakłada się bezwzględne utrzymanie zasobów leśnych w strukturze przestrzennej gminy, jak i należy podejmować działania w kierunku zalesienia gruntów nie nadających się do prowadzenia intensywnej gospodarki rolnej lub zabudowy.

Ponadto przy realizacji zabudowy obowiązuje zakaz zmian ukształtowania terenu, wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub osuwiskowym.

Na obszarze obowiązuje zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska,

Zakazuje się realizacji inwestycji, które mogą generować ponadnormatywny hałas, inwestycji stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii.

Eksplotacja instalacji powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisję hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny.

W celu poprawy stanu sanitarnego powietrza atmosferycznego w projekcie studium zaleca się stosowanie ekologicznych, posiadających odpowiednie atesty, nośników energii do ogrzewania pomieszczeń i ewentualnych procesów produkcyjnych lub w usługach.

Realizacja ustaleń projektu studium wprowadza również bariery infrastrukturalne, do których niewątpliwie zaliczyć należy obwodnicę miasta i linie elektroenergetyczne. Drogi są niebezpieczne dla wielu gatunków zwierzyny grubej, a przede wszystkim dla płazów i gadów. Dla ornitofauny poważną barierą są napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokich napięć.

Bardzo istotnym problemem jest sukcesywny wzrost potoków transportowych wzdłuż dróg krajowych, zwłaszcza drogi nr 61, w szczególności ciężkiego i międzynarodowego ruchu drogowego w sytuacji niedostosowania infrastruktury transportowej do potrzeb ruchu i wymogów ochrony środowiska przyrodniczego i antropogenicznego, skutkujący ponadnormatywnym hałasem, zanieczyszczeniami gleb i wody, wibracjami i nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska (np. katastrofy drogowe). Jednym z priorytetowych zadań będzie rozwiązanie tego problemu poprzez realizację zachodniej obwodnicy Szczuczyna i wyeliminowanie uciążliwego ruchu tranzytowego z miasta.

Obecnie droga krajowa nr 61 przebiega przez centrum Szczuczyna dzieląc miasto na dwie części, utrudniając jego funkcjonowanie. Trasa stwarza także duże zagrożenia dla zdrowia i życia mieszkańców.

Z realizacją obwodnicy wiąże się wyłączenie z użytkowania gruntów rolnych i leśnych, likwidację pokrywy glebowej i szaty roślinnej, zmianę rzeźby terenu, zmianę klimatu akustycznego, zmianę krajobrazu. Wśród ujemnych skutków wymienić należy

uciażliwości w okresie budowy obwodnicy związane z pracą maszyn i sprzętu budowlanego.

Niemniej jednak dzięki budowie nowej trasy poprawie ulegną warunki zamieszkania i stan środowiska w Szczuczynie, w tym klimat akustyczny i stan sanitarny powietrza atmosferycznego. Poprawa nawierzchni przyczyni się do zmniejszenia obciążenia środowiska nadmiarem spalin i pyłu oraz hałasu, jak również przyczyni się do wyeliminowania nadzwyczajnych zagrożeń środowiska ze zwartej zabudowy na tereny otwarte rolnicze.

Przez obszar gminy przebiega sieć napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokich i średnich napięć. Budowa nowych linii, szczególnie wysokich napięć 400 kV oraz 110 kV pogorszy walory krajobrazowe i wprowadzi zagrożenia dla migrujących ptaków. Są to jednak elementy układu krajowego i regionalnego bez możliwości skablowania linii.

Realizacja projektowanego gazociągu wysokiego ciśnienia stworzy w gminie korzystne warunki do systematycznej zamiany tradycyjnych surowców energetycznych, w tym przede wszystkim węgla na czysty ekologicznie nośnik energii.

Na terenie miasta i gminy zidentyfikowano kilka miejsc kolizji przestrzennych spowodowanych przebiegiem odcinków niektórych dróg i elementów ponadlokalnej infrastruktury technicznej stwarzające defragmentację doliny Wissy i kompleksów leśnych. Dotyczy to między innymi przepraw mostowych w ciągu drogi krajowej nr 61 i drogi powiatowej Szczuczyn – Wąsosz oraz zabudowy zrealizowanej poprzecznie w stosunku do przebiegu doliny w Szczuczynie. Ekspansja zabudowy pogarsza funkcjonowanie głównego ogniwa systemu przyrodniczego w mieście.

Ustalenia projektu studium ograniczają do minimum zabudowę w obrębie dolin rzecznych (w wyjątkowych przypadkach może być realizowana wzdłużnie do osi) oraz wprowadzają zapisy o konieczności realizacji pod mostami odpowiednich przepustów dla migrujących zwierząt.

VI. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU STUDIU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Polska jest stroną wielu konwencji międzynarodowych z zakresu ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego. Jednym z nich jest „Konwencja o różnorodności biologicznej” przyjęta w 1992 roku w Rio de Janeiro.

Ważne miejsce na liście porozumień międzynarodowych zajmują: „Protokół z Kioto”, „Protokół montrealski” i „Protokół z Aarhus” dotyczące ograniczenia ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza. Zobowiązania międzynarodowe wynikające z Ramowej Konwencji NZ w sprawie zmian klimatu oraz „Protokół z Kioto” dotyczące

redukcji emisji dwutlenku węgla, stworzą dużą szansę rozwoju źródeł energetyki odnawialnej.

Szereg wyartykułowanych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Szczuczyn celów wynika również z dyrektyw Unii Europejskiej, które są sukcesywnie wdrażane do polskiego prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska.

Jedną z nich to Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko wprowadzająca procedury sporządzania i uchwalania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

Politykę wodną Unii Europejskiej regulować będzie w przyszłości przyjęta w lutym 1997 roku przez Komisję Europejską – Dyrektywa Ramowa dotycząca wody. Do podstawowych celów UE w dziedzinie gospodarki wodnej należy ochrona przed zanieczyszczeniem, zapewnienie zdrowej wody do picia w należytej ilości, przywrócenie jakości ekologicznej wodom powierzchniowym oraz prowadzenie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Wprowadzanie zanieczyszczeń do wód reguluje Dyrektywa 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych, zmieniona przez Dyrektywę 98/15/EC z dnia 27 lutego 1998 r.

Ogólne zasady gospodarowania odpadami zostały określone w Dyrektywie Ramowej 75/442/EWG z dnia 15 lipca 1975 r. w sprawie odpadów, a odpadów niebezpiecznych w Dyrektywie 91/698/EWG z dnia 12 grudnia znowelizowane Dyrektywą 94/31/WE.

Podstawowym dokumentem programowym na szczeblu krajowym w zakresie ochrony środowiska jest uchwalona w 2001 roku „II Polityka Ekologiczna Państwa” ustalająca cele ekologiczne Polski do 2010 i 2025 roku.

Głównym celem „II Polityki Ekologicznej Państwa” jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju, przy założeniu, że skuteczna regulacja i reglamentacja korzystania ze środowiska nie dopuści do powstania zagrożeń dla jakości i trwałości zasobów przyrodniczych. Zakłada ona, że niepodważalnym kryterium obowiązującym na każdym – także lokalnym i regionalnym – szczeblu jej realizacji jest człowiek, jego zdrowie oraz komfort środowiska, w którym żyje i pracuje. Cele polityki ekologicznej określono w sferach racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych i jakości środowiska.

Podstawową zasadą realizacji polityki ekologicznej państwa jest zasada zrównoważonego rozwoju zakładająca jakość życia na poziomie, na jaki pozwala obecny rozwój cywilizacyjny, bez umniejszania szans przyszłych pokoleń na ich zaspokojenie.

Jak stwierdzono w studium „kształtowanie polityki przestrzennej gminy i miasta Szczuczyn oparte być musi o zasady zrównoważonego rozwoju w dziedzinach: ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych, optymalnego gospodarowania przestrzenią, wzrostu standardów cywilizacyjnych i dobrobytu mieszkańców oraz rozwoju gospodarki.

Polityka przestrzenna gminy realizowana jest w działaniach planistycznych oraz poprzez decyzje administracyjne związane z gospodarowaniem przestrzenią”.

W zakresie gospodarki przestrzennej zasadniczym dokumentem na szczeblu krajowym jest „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju”, która wśród podstawowych celów wymienia poprawę stanu środowiska przyrodniczego i umożliwienie obecnym i przyszłym mieszkańcom kraju równoprawnego dostępu do zasobów przyrody i dóbr kultury. Pożądanymi cechami polskiej przestrzeni będzie: „przestrzeń zróżnicowana, umożliwiającą wykorzystanie przyrodniczych, społecznych, gospodarczych i kulturowych potencjałów poszczególnych układów terytorialnych dla ich harmonijnego rozwoju” oraz „przestrzenią w możliwie największym stopniu zachowującą walory naturalnego krajobrazu przyrodniczego”.

Zasady kształtowania przestrzeni sprowadzają się do:

- przyjęcie prymatu wysokiego stabilnego wzrostu gospodarczego, jednak przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska przyrodniczego,
- przestrzeń jako dobro rzadkie ze względu na jej wysoką wartość przyrodniczą i kulturową winna być użytkowana bardzo oszczędnie,
- zajmowanie wartościowej z punktu widzenia ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego przestrzeni winno się odbywać jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach (dotyczy to przede wszystkim rozwoju infrastruktury transportowej),
- sieć powiązań przyrodniczych składa się z systemu obszarów chronionych, jak i obszarów w ramach europejskiej sieci NATURA 2000.

VII. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU ORAZ NA ŚRODOWISKO

Biorąc pod uwagę charakter przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko, ich trwałość, czas, powtarzalność itp. w projekcie studium wyróżniono następujące przedsięwzięcia i rodzaj oddziaływań:

Budowa zachodniej obwodnicy miasta Szczuczyna w ciągu drogi krajowej nr 61
z oddziaływaniami:

- bezpośrednio, stałe, negatywne – fragmentaryczna wycinka kompleksu leśnego oraz gruntów rolnych, w tym użytków zielonych w dolinie rzeki Wissy,
- bezpośrednio, stałe, negatywne – likwidacja pokrywy glebowej w granicach projektowanego pasa drogowego,
- bezpośrednio, wtórne, pozytywne – przeniesienie uciążliwości ruchu drogowego ze zwartej zabytkowej zabudowy miasta Szczuczyna na tereny otwarte rolnicze w otoczeniu projektowanej obwodnicy,

- bezpośrednio, wtórne, pozytywne – wyeliminowanie nadzwyczajnych zagrożeń środowiska z miasta,
- bezpośrednio, krótkoterminowe, skumulowane, negatywne w okresie budowy obwodnicy związane z przemieszczaniem mas ziemnych, pracą maszyn i sprzętu budowlanego,
- wtórne, stałe, pozytywne – zwiększenie płynności i bezpieczeństwa ruchu oraz zmniejszenie zanieczyszczeń komunikacyjnych i hałasu.

Budowa, przebudowa i modernizacja dróg powiatowych i gminnych oraz odcinków ulic w ciągach tych dróg z oddziaływaniami:

- bezpośrednio, krótkoterminowe, skumulowane, negatywne związane z prowadzeniem robót budowlanych w pasach drogowych lub z ewentualnymi ich korektami,
- wtórne, stałe, pozytywne – zwiększenie płynności i bezpieczeństwa ruchu oraz zmniejszenie zanieczyszczeń komunikacyjnych i hałasu,
- wtórne, stałe, pozytywne związane z poprawą funkcjonowania otaczającego drogi ekosystemy w wyniku wykonania stosownych zabezpieczeń technicznych (rowy przydrożne, przepusty drogowe, separatory).

Budowa zbiornika retencyjnego na rzece Wissie w Szczuczynie z oddziaływaniami:

- bezpośrednio, stałe, negatywne – związane z wyłączeniem z produkcji rolniczej terenów rolnych (w tym o funkcjach ekologicznych) i fragmentarycznymi wylesieniami na potrzeby zbiornika i rekreacyjnego zagospodarowania jego brzegów,
- bezpośrednio, krótkoterminowe, skumulowane, negatywne - na powierzchnię ziemi, stosunki wodne, pokrywę glebową, szatę roślinną w okresie realizacji zbiornika budowy związane z przemieszczaniem mas ziemnych, pracą maszyn i sprzętu budowlanego,
- wtórne, stałe, pozytywne – związanymi ze zmianami funkcjonowaniem lokalnych systemów hydrograficznych (np. ochrona przeciwpowodziowa) i ekologicznych,
- wtórne, pośrednie, stałe, skumulowane – zmiana stosunków hydrologicznych rzeki Wissy, szaty roślinnej, mikroklimatu, krajobrazu naturalnego w ramach rekreacyjnego zagospodarowania terenu,
- wtórne, bezpośrednio, stałe związane z poprawą funkcjonowania ekosystemów w dolinie rzeki,
- wtórne, negatywne, stałe związane ze zmianą równowagi hydrogeologicznej i biocenotycznej w bezpośrednim sąsiedztwie zbiornika,
- wtórne pośrednie, skumulowane – poprawa walorów krajobrazowych i turystyczno – wypoczynkowych obszaru.

Porządkowanie gospodarki ściekowej poprzez budowę, rozbudowę kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków, z oddziaływaniami:

- bezpośrednio, stałe, pozytywne – związane z poprawą stanu sanitarnego (czystości) wód powierzchniowych i podziemnych,
- wtórne, stałe, pozytywne – związane z poprawą funkcjonowania systemów ekologicznych,

- pośrednie, stałe, pozytywne – związane z poprawą stanu zdrowotnego ludności i zwierząt wskutek poprawy warunków sanitarnych zaopatrzenia w wodę i higienicznych zamieszkiwania oraz stanu sanitarnego produkcji i przetwórstwa rolnego,
- bezpośrednie, krótkoterminowe, negatywne – związane z fragmentarycznymi zakłóceniami funkcjonowania środowiska przyrodniczego w trakcie prowadzenia robót budowlanych.
- wtórne, stałe, negatywne – zanieczyszczenie mikrobiologiczne wokół oczyszczalni ścieków i punktów zlewnych oraz hałas urządzeń zasilających.

Budowa, przebudowa i modernizacja urządzeń odprowadzających i oczyszczających wody opadowe z oddziaływaniami:

- bezpośrednie, stałe, pozytywne – związane z utrzymaniem dobrego stanu sanitarnego wód podziemnych i powierzchniowych, zwłaszcza służących zaopatrzeniu ludności w wodę pitną,
- bezpośrednie, stałe, pozytywne – związane z właściwym funkcjonowaniem systemów ekologicznych,
- pośrednie, stałe, pozytywne – związane z poprawą warunków higienicznych życia ludności (np. czystość wód kąpielisk w terenach rekreacyjnych) i produkcji rolniczej.

Przebudowa i modernizacja infrastruktury zagospodarowania odpadów stałych z oddziaływaniami:

- bezpośrednie, krótkoterminowe, negatywne – związane z fragmentarycznymi zakłóceniami funkcjonowania środowiska przyrodniczego w trakcie prowadzenia robót budowlanych,
- bezpośrednie, stałe, pozytywne – związane z poprawą stanu sanitarnego środowiska przyrodniczego,
- wtórne, stałe, pozytywne – związane ze zmniejszeniem zużycia surowców i energii w wyniku zagospodarowania surowców wtórnych (recyklingu).

Budowa, przebudowa i modernizacja urządzeń odprowadzających i oczyszczających wody opadowe z oddziaływaniami:

- bezpośrednie, stałe, pozytywne – związane z utrzymaniem dobrego stanu sanitarnego wód podziemnych i powierzchniowych, zwłaszcza służących zaopatrzeniu ludności w wodę pitną,
- bezpośrednie, stałe, pozytywne – związane z właściwym funkcjonowaniem systemów ekologicznych,
- pośrednie, stałe, pozytywne – związane z poprawą warunków higienicznych życia ludności (np. czystość wód kąpielisk w terenach rekreacyjnych) i produkcji rolniczej.

Budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury ochrony powietrza poprzez instalacje techniczne eliminujące lub ograniczające emisję zanieczyszczeń powietrza, z oddziaływaniami:

- bezpośrednie, stałe, pozytywne – zmniejszające zanieczyszczenia powietrza,

- wtórne, stałe, pozytywne – związane z poprawą higienicznych warunków życia ludności i pracy w zakładach produkcyjnych i usługowych.

Budowa sieci gazowniczej z oddziaływaniami:

- bezpośrednie, krótkoterminowe, negatywne, skumulowane związane z prowadzeniem robót montażowo – budowlanych, w tym niwelacja terenu, wycinka lasu i za-
drzewień,
- wtórne, stałe, pozytywne – zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza atmosferycz-
nego,
- wtórne, stałe, pozytywne – związane z poprawą higienicznych warunków życia
ludności i pracy w zakładach.

Rewitalizacja, restauracja i modernizacja zdegradowanej zabytkowej zabudowy Szczu-
czyna z oddziaływaniami:

- bezpośrednie, stałe, pozytywne – poprawiające stan techniczny zabudowy objętej
ochroną konserwatorską,
- bezpośrednie, stałe, skumulowane, pozytywne – związane ze zmniejszeniem za-
nieczyszczeń powietrza, wody i powierzchni ziemi w wyniku wyposażenia zabu-
dowy i obiektów w nowoczesną infrastrukturę techniczną (ciepłowniczą, kanalizacji
sanitarnej i deszczowej),
- pośrednie, stałe, pozytywne – związane ze zmniejszeniem zanieczyszczeń komu-
nikacyjnych w wyniku modernizacji układów ulicznych,
- wtórne, stałe, pozytywne – zmniejszające zużycie energii w wyniku poprawy wa-
runków termoizolacyjnych zabudowy,
- pośrednie, stałe, pozytywne – związane z poprawą estetyki zabudowy i stanu kra-
jobrazu kulturowego.

**VIII. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB
KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA
ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM PROJEKTU STUDIUM,
W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU
NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU**

W projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Szczuczyn zawarto szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko. Są to:

Ochrona systemu powiązań przyrodniczych

- Kształtowanie ekologicznej funkcji miasta i gminy poprzez zachowanie ciągłego przestrzennie systemu powiązań przyrodniczych połączonego z systemem regio-
nalnym (dolina Wissy) i krajowym (Biebrzański Park Narodowy), w którym zago-
spodarowanie przestrzenne podporządkowane będzie podstawowej funkcji ekolo-
gicznej.

- Zachowanie walorów środowiska przyrodniczego i obejmowanie ochroną przyrody innych małych form , jak np. małe cieki i zbiorniki wodne, podmokłości, torfowiska, lokalne formy rzeźby terenu, dolinki, skarpy, cenne zespoły roślinne, ostoje zwierząt.
- Zapobieganie fragmentaryzacji i zmniejszaniu powierzchni cennych dla funkcjonowania systemu przyrodniczego poprzez ograniczanie zabudowy w dolinach, na obszarach leśnych i otwartych terenach rolnych.
- Wykonanie przepustów w ciągach dróg oraz usuwanie innych przeszkód terenowych umożliwiających swobodną migrację gatunków flory i fauny celem poprawy funkcjonowania systemu przyrodniczego.

Ochrona wód powierzchniowych

- Rewitalizacja doliny Wissy, w tym poprawa stanu sanitarnego wód do zakładanych klas czystości poprzez porządkowanie gospodarki wodno - ściekowej (budowa lokalnych systemów kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków, w tym oczyszczalni przydomowych i zagrodowych).
- Ograniczanie stosowania wysokotoksycznych środków nawożenia i ochrony roślin w strefach brzegowych cieków i zbiorników wodnych.
- Ograniczenie infiltracji i spływów powierzchniowych zanieczyszczonych wód opadowych poprzez właściwe składowanie odpadów stałych, przechowywanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin oraz odchodów zwierzęcych.
- Zakaz lokalizacji ferm ściółowych oraz w strefach zalewowych oraz rolniczego wykorzystania odchodów zwierzęcych w części zalewowej i krawędziowej dolin.
- Poprawa stosunków wodnych i zapobieganie nadmiernym stratom wody poprzez realizację programu małej retencji oraz renowację urządzeń melioracyjnych i zwiększenie retencyjności gleb w wyniku wyłączenia z gospodarczego wykorzystania terenów bagiennych, podmokłych i źródłiskowych.
- Prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami wodnymi opartej na zasadach zlewniowego gospodarowania wodą oraz na systemowych metodach zarządzania.

Ochrona wód podziemnych

- Eliminacja źródeł ich zagrożeń (szamba) oraz rozwój sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej celem ochrony wód gruntowych i podziemnych.
- Poprzedzanie zadań melioracyjnych ekspertyzami ekologicznymi wskazującymi optymalne rozwiązania zabezpieczające ekosystemy leśne, torfowiskowe, miejsca lęgowe, tarliska, stanowiska rzadkich roślin i zwierząt, ostoje zwierząt łownych itp. przed nieodwracalną degradacją stosunków wodnych.
- Przestrzeganie przepisów dotyczących zasad zagospodarowania w strefach ochronnych, w tym likwidację źródeł zanieczyszczeń powierzchniowych w celu ochrony ujęć wód podziemnych na cele publiczne.
- Obowiązek przechowywania nawozów organicznych i obornika na nieprzepuszczalnych płytach gnojowych oraz gnojowicy i gnojówki w szczelnych zbiornikach

żelbetowych, celem zabezpieczenia wycieków agresywnych zanieczyszczeń do gruntu i przedostawania się do wód gruntowych i podziemnych.

- Ochrona Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 217 „Pradolina rzeki Biebrza” przed zanieczyszczeniem poprzez eliminację źródeł zanieczyszczeń oraz właściwą politykę lokalizacyjną nie dopuszczającą do powstawania nowych źródeł.

Ochrona powierzchni ziemi

- Przeciwdziałanie procesom degradacji i dewastacji pokrywy glebowej w wyniku niekontrolowanej eksploatacji kopalin pospolitych, zwłaszcza w strefach stokowych wzniesień oraz dnach dolin rzecznych.
- Rekultywacja terenów zdegradowanych oraz zapobieganie dalszym procesom degradacji poprzez likwidację nielegalnych punktów eksploatacji oraz wysypisk śmieci.

Ochrona zasobów geologicznych

- Racjonalne wykorzystanie bazy surowcowej oraz prowadzenie eksploatacji kopalin pospolitych zgodnie z wymogami ustawowymi, przy objęciu szczególną ochroną obszarów o wysokich wartościach przyrodniczych.
- Kontynuacja badań geologicznych mających na celu udokumentowanie złóż surowców mineralnych.
- Ochrona udokumentowanych złóż kopalin pospolitych przed zabudową i innymi formami trwałego zainwestowania.
- Zakaz pozyskiwania kruszywa naturalnego ze skarp i torfu z dna dolin rzecznych oraz na obszarach prawnej ochrony przyrody.
- Rekultywacja starych wyrobisk poeksploatacyjnych i przywrócenie im wartości użytkowych.

Ochrona gleb

- Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez ograniczanie przeznaczania na cele nierolnicze gleb III - IV klasy bonitacyjnej.
- Zapobieganie procesom degradacji pokrywy glebowej w północnej części (erozja wodna) poprzez stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych oraz zalesienia w obrębie partii stokowych wysoczyzny.
- Poprawa warunków agroekologicznych poprzez utrzymanie istniejących oraz wprowadzanie nowych zadrzewień i zakrzewień śródpolnych na terenach rolnych.
- Przywracanie i poprawianie wartości użytkowych gleb na terenach przesuszonych, zwłaszcza w obrębie trwałych użytków zielonych w dolinach cieków wodnych.

Ochrona powietrza atmosferycznego

- Obniżanie emisji gazowych i pyłowych z obiektów usługowo - produkcyjnych w wyniku ograniczania ilości spalanych paliw, poprawy ich jakości oraz podnoszenia skuteczności urządzeń odgazowujących i odpylających.

- Ograniczanie emisji niskich poprzez zmianę indywidualnych systemów ogrzewania i systematyczne przechodzenie na scentralizowane źródła ciepła oraz czyste nośniki energii w postaci gazu, oleju opałowego, energii elektrycznej, wiatru itp.
- Przestrzeganie wartości dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń określonych w aktach prawnych na obszarach zabudowy mieszkaniowej, usług oświaty, na terenach chronionych oraz obowiązku ograniczenia uciążliwości do granic własności nieruchomości.

Ochrona klimatu akustycznego

- Ograniczenie hałasu drogowego wzdłuż uciążliwych tras komunikacyjnych oraz punktowych źródeł hałasu przemysłowego poprzez realizację obwodnicy miejskiej oraz wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej.
- Zmniejszenie oddziaływania źródeł hałasu przemysłowego poprzez zabezpieczenia techniczne i zmiany technologiczne.
- Przestrzeganie zasad lokalizowania terenów stałego pobytu ludzi w stosunku do obiektów i urządzeń generujących hałas i wibracje, a także w zakresie dopuszczalnych norm poziomu hałasu na terenach o różnych funkcjach.

Ochrona szaty roślinnej

- Ochrona istniejących powierzchni leśnych przed zmianą przeznaczenia ich na inne cele.
- Poprawa kondycji fizycznej drzewostanów leśnych poprzez zwiększanie biologicznej odporności drzewostanów i poprawę warunków siedliskowych w sztucznych zbiorowiskach leśnych.
- Prowadzenie działań mających na celu zwiększenie stopnia lesistości poprzez zagospodarowanie nieużytków, słabych gleb i gruntów marginalnych.
- Podejmowanie skutecznej walki z zagrożeniami chorobotwórczymi lasów i zagrożeniami pożarowymi w większych kompleksach leśnych.
- Wyznaczenie granicy polno - leśnej określającej docelową strukturę użytkowania terenów w gminie.
- Wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych w strefach brzegowych cieków, na stokach wysoczyzny, na terenach wododziałowych itp., celem poprawy warunków środowiskowych dla funkcjonowania agrocenoz.
- Zwiększanie udziału lasów ochronnych (glebochronnych, wodochronnych) w ogólnej powierzchni terenów leśnych.
- Zachowanie istniejącego zadrzewienia i zakrzaczenia parkowego i śródpolnego oraz propagowanie nowych nasadzeń na poboczach dróg, w strefach brzegowych cieków wodnych, składowiskach odpadów, na terenach wokół budynków publicznych, produkcyjno – usługowych i mieszkalnych.

Ochrona przed elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym

- Zachowanie odpowiednich odległości od napowietrznych linii elektroenergetycznych i stacji transformatorowych przy lokalizacji obiektów związanych ze stałym pobytem ludzi.

IX. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE STUDIUM WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH, W TYM WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

Projektowany dokument, poza wariantową analizą przebiegu obwodnicy Szczuczyna opisaną poniżej, nie zawiera propozycji alternatywnych rozwiązań z punktu widzenia planowania przestrzennego, urbanistyki i ochrony środowiska.

W odniesieniu do dróg powiatowych i gminnych ich przebudowa sprowadza się do poprawy podbudowy, zmiany nawierzchni na bitumiczną lub żwirową, remontu przepustów w istniejących pasach drogowych bez potrzeby poszerzania terenów komunikacji. Nowe rozwiązania techniczno – organizacyjne posiadają cechy pozytywnego wpływu na stan i oddziaływanie na środowisko.

Ewentualne rozwiązania alternatywne mogą się natomiast pojawić na etapie projektowania przebiegu tras infrastruktury technicznej, zwłaszcza elektroenergetycznej i gazowniczej. W tym przypadku każde rozwiązanie alternatywne w jednakowo podobny sposób wpływa na środowisko. Trasowanie przebiegu projektowanych urządzeń odbywać się będzie z poszanowaniem prawa ochrony środowiska, z minimalizowaniem i ograniczaniem wpływu przedsięwzięć na stan środowiska.

Na etapie sporządzania projektu studium rozpatrywane były dwa warianty przebiegu tras obwodnicy Szczuczyna: wariant I - wschodni i wariant II - zachodni. W wyniku konsultacji i uzgodnień Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Białymstoku z władzami województwa, powiatu, miasta i gminy, służbami konserwatorskimi, stowarzyszeniami ekologicznymi i innymi wybrano do realizacji wariant obwodnicy po zachodniej stronie miasta.

Wariant zachodni o długości 8000 m przebiega przez tereny użytków rolnych, głównie gruntów ornych i w mniejszym stopniu przez tereny użytków zielonych wypełniających dna niewielkich dolinek i obniżeń z rowami melioracyjnymi. W jednym przypadku wycince ulegnie część niewielkiego kompleksu leśnego oraz pojedyncze zadrzewienia śródpolne i przydrożne. Wariant ten charakteryzuje się mniejszym udziałem przebiegu przez tereny przyrodnicze, za to większy jest udział przebiegu przez tereny agrocenoz o umiarkowanych walorach ekologicznych. Pod względem ukształtowania powierzchni jest on bardziej płaski o mniejszych deniwelacjach terenu.

Wariant wschodni o długości 6978 m z punktu widzenia uwarunkowań przyrodniczych jest wariantem o większym prognozowanym negatywnym oddziaływaniu na środowisko. Zaznacza się to szczególnie na odcinku przebiegu projektowanej obwodnicy przez dolinę Wissy. W dolinie rzecznej wycince ulegnie kilka niewielkich kompleksów leśnych i zadrzewień nadrzecznych. Na kilkusetmetrowym odcinku trasa obwodnicy przebiega przez tereny gleb hydrogenicznych z cennymi zbiorowiskami roślinnymi (torfy, namuły, mursze).

W trakcie sporządzania projektu zmiany studium nie napotkano na trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

X. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU STUDIUM ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Zgodnie art. 32 ustawy z dnia 23 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U Nr 80, poz. 717 z późn. zm.) organ sporządzający studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (Burmistrz Miasta) zobowiązany jest przynajmniej raz w czasie 4 – letniej kadencji rady na przeprowadzenie analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, w tym skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu.

Realizacja ustaleń projektu studium w przypadku lokalizacji inwestycji mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w postępowaniach w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przed uzyskaniem decyzji o pozwoleniu na budowę, zatwierdzeniu projektu budowlanego i pozwoleniu na wznowienie robót budowlanych, zgodnie z obowiązującymi przepisami, będzie monitorowana przez organy ochrony środowiska.

W przypadku lokalizacji inwestycji, której stwierdzono okoliczności wskazujące możliwość negatywnego oddziaływania na środowisko, organ ochrony środowiska, może w drodze decyzji zobowiązać podmiot prowadzący dane przedsięwzięcie do sporządzenia przeglądu ekologicznego. Sporządzenie przeglądu ekologicznego jest elementem monitoringu potencjalnego znaczącego wpływu realizacji ustaleń studium na środowisko.

Ponadto zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska, monitoring jakości powietrza, wód, gleb i ziemi oraz poziomu hałasu i pól elektromagnetycznych jest prowadzony w ramach państwowego monitoringu środowiska, przez wojewódzki inspektorat ochrony środowiska, a na szczeblu samorządowym przez starostę powiatowego lub podmiot gospodarczy. Zgodnie z ustawą Prawo budowlane, użytkowane obiekty budowlane powinny być poddawane okresowej kontroli, co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu m.in. stanu technicznego instalacji i służących ochronie środowiska. Korzystanie z monitoringu funkcjonowania środowiska, pozwoli na szybką identyfikację zagrożeń i usunięcie w przypadku ich wystąpienia.

XI. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Dla istniejących i planowanych przedsięwzięć z uwagi na miejscowy zasięg wyklucza się możliwość transgranicznego oddziaływania na środowisko, zgodnie z art. 58 ustawy Prawo ochrony środowiska. Gmina Szczuczyn położona jest w północno – wschodniej części Polski, w odległości około 80 kilometrów od granicy państwowej z Białorusią.

Dla istniejących i planowanych przedsięwzięć zlokalizowanych na obszarze gminy i miasta z uwagi na miejscowy zasięg wyklucza się możliwość transgranicznego oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 58 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Z przeprowadzonej analizy przewidywanych znaczących oddziaływań ustaleń projektu studium wynika, że ich realizacja nie będzie generowała tak odległych w przestrzeni skutków.

XII. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Zgodnie z nowymi uregulowaniami prawnymi projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Szczuczyn wymaga przeprowadzenia odrębnego postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W ramach przeprowadzanej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko sporządza się prognozę oddziaływania na środowisko projektu studium poprzedzoną uzgodnieniem z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Białymstoku i Wojewódzkim Państwowym Inspektorem Sanitarnym w Białymstoku zakresu i stopienia jej szczególności.

Studium ma charakter aktualizacji sporządzonej kompleksowo dla całego obszaru w granicach administracyjnych gminy. Dokument opracowany jest zgodnie z zakresem i trybem określonym w obowiązującej ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 23 marca 2003 roku i zawiera:

- część określającą uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta przedstawione w formie tekstowej i graficznej,
- część tekstową określającą kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta,
- rysunki przedstawiające ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta,
- uzasadnienie zawierające objaśnienie przyjętych rozwiązań oraz posumowanie ustaleń projektu studium.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Na tle uwarunkowań przedstawiono stan sanitarny środowiska, a w tym czystość i źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, jakość gleb, jakość wód powierzchniowych i podziemnych oraz źródła ich zanieczyszczeń, formy degradacji powierzchni ziemi, warunki klimatu akustycznego i źródła powstawania hałasu, źródła niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego, stan zdrowotny drzewostanów leśnych, ryzyko wystąpienia poważnych awarii.

W przypadku braku realizacji ustaleń studium istniejące źródła zanieczyszczeń środowiska gruntowo – wodnego, powietrza atmosferycznego i hałasu w dalszym ciągu stwarzać będą zagrożenia i obniżać standardy zamieszkiwania w mieście i gminie.

Opisano stan środowiska na obszarach lokalizacji istniejących i projektowanych przedsięwzięć o znaczącym oddziaływaniu na środowisko, w tym dróg, sieci elektroenergetycznej, zakładów produkcyjno – usługowych, zbiornika retencyjnego, sieci kanalizacyjnej, oczyszczalni ścieków wysypiska śmieci i innych przedsięwzięć.

W dalszej części prognozy opisano stan środowiska na obszarach istniejących i projektowanych przedsięwzięć o znaczącym oddziaływaniu na środowisko, do których zaliczono:

- drogi krajowe Nr 61 Warszawa – Łomża - Augustów i Nr 58 Szczuczyn – Biała Piska, powiatowe i gminne (hałas, spaliny, pył),
- linie elektroenergetyczne wysokich napięć: istniejąca linia 220 kV Ostrołęka – Ełk (przebudowa na linię 2x400 kV) oraz projektowane 110 kV Łomża – Szczuczyn i 400 kV Narew – Alytus (Litwa) i stacja transformatorowa 110/15 kV,
- stacje bazowe telefonii komórkowej w Szczuczynie (promieniowanie elektromagnetyczne),
- projektowany gazociąg wysokiego ciśnienia Zambrów – Szczuczyn – Raczek,
- miejskie wysypisko odpadów komunalnych w Szczuczynie (pył zawieszony, odpady stałe, zanieczyszczenia mikrobiologiczne, zapachy),
- oczyszczalnie ścieków w Szczuczynie i Nieckowie (ścieki, zanieczyszczenia mikrobiologiczne, hałas, zapachy),
- stacje paliw w Szczuczynie (ścieki, gazy, hałas drogowy),
- tartak i stolarnia w Szczuczynie (hałas, pył zawieszony),
- zakład chemii gospodarczej Spółdzielni Inwalidów „SPINS” (wody chłodnicze, ścieki),
- zakład drzewny „Victoria” (pył drzewny, spaliny, ścieki, hałas).
- kotłownia miejska i osiedlowa w Szczuczynie (pył zawieszony, gazy, hałas),
- zakład ślusarski i zakład mechaniki pojazdowej w Szczuczynie (hałas),
- kanalizacja deszczowa w Szczuczynie (ścieki),
- obiekty inwentarskie położone w granicach administracyjnych miast, zwartej zabudowie wsi oraz na terenach ochrony przyrody o obsadzie bydła nie niższej niż 40 DJP oraz 60 DJP na pozostałych obszarach (ścieki, odchody zwierzęce, odory, hałas),

W dalszej części prognozy wskazano na występujące problemy istotne z punktu widzenia realizacji ustaleń studium oraz sposoby uwzględnienia w projekcie studium

celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

Wśród najistotniejszych problemów związanych z realizacją projektowanego dokumentu jest sukcesywny wzrost potoków transportowych wzdłuż drogi krajowej, nr 61, w szczególności ciężkiego i międzynarodowego ruchu drogowego w sytuacji niedostosowania infrastruktury transportowej do potrzeb tego ruchu i wymogów ochrony środowiska przyrodniczego. W skali lokalnej ważkim problemem jest rozwiązanie gospodarki wodno – ściekowej na obszarach wiejskich oraz gospodarka hodowlana generująca znaczne ilości odchodów zwierzęcych.

Stwierdzono, że studium zawiera cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym. Podstawowe cele ochrony środowiska zawarte w projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Szczuczyn wynikają między innymi z międzynarodowych zobowiązań Polski w zakresie ochrony środowiska, zobowiązań Polski w ramach procesu akcesji do Unii Europejskiej i po wstąpieniu, programów operacyjnych wykorzystujących unijne środki pomocowe, polityki ekologicznej państwa, systemu prawa ochrony środowiska w Polsce, planów, programów, strategii i polityk sektorowych opracowywanych na różnych szczeblach.

Biorąc pod uwagę charakter przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko w projekcie studium wyróżniono przedsięwzięcia z oddziaływaniami: bezpośrednimi, pośrednimi, wtórnymi, skumulowanymi, krótkoterminowymi, średnioterminowymi i długoterminowymi, stałymi i chwilowymi oraz pozytywnymi i negatywnymi:

- budowa zachodniej obwodnicy miasta Szczuczyna w ciągu drogi krajowej nr 61 Warszawa – Łomża – Augustów,
- budowa, przebudowa i modernizacja dróg powiatowych i gminnych oraz odcinków ulic w ciągach tych dróg,
- budowa zbiornika retencyjnego na rzece Wissie,
- porządkowanie gospodarki ściekowej poprzez budowę, rozbudowę kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków,
- budowa, przebudowa i modernizacja urządzeń odprowadzających i oczyszczających wody opadowe,
- przebudowa i modernizacja infrastruktury zagospodarowania odpadów stałych,
- budowa, przebudowa i modernizacja urządzeń odprowadzających i oczyszczających wody opadowe,
- budowę, przebudowa i modernizacja infrastruktury ochrony powietrza,
- budowę infrastruktury energii odnawialnej, w tym urządzeń energetycznych na bazie energii wiatrowej, biomasy (drewno, zrąbki, słoma, trzcina, itp.), na bazie biogazu (gnojowica, gnojówka, obornik), na bazie energii słonecznej i pomp ciepłych,
- rewitalizacja, restauracja i modernizacja zdegradowanej zabytkowej zabudowy Szczuczyna.

Istotną część prognozy stanowią rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację (rekompensatę) przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego studium w zakresie: ochrony systemu powiązań przyrodniczych, wód powierzchniowych i podziemnych, powierzchni ziemi, zasobów geologicznych, gleb, powietrza atmosferycznego, klimatu akustycznego, szaty roślinnej ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Projektowany dokument, poza wariantową analizą przebiegu obwodnicy Szczuczyna ze względu na uogólniony charakter zapisów nie zawiera propozycji alternatywnych rozwiązań z punktu widzenia planowania przestrzennego i ochrony środowiska.

W projekcie studium nie przedstawiono urbanistycznych rozwiązań alternatywnych (wariantowych) odnośnie funkcji terenów i przebiegów ważniejszych elementów infrastruktury technicznej. W związku z powyższym w prognozie ustosunkowano się jedynie do wyjaśnienia braku rozwiązań alternatywnych.

W przedmiotowej prognozie zaproponowano metodę analizy skutków realizacji postanowień projektu studium oraz częstotliwość jej przeprowadzania wynikająca z uregulowań ustawowych. Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Burmistrz Miasta ma obowiązek dokonać przynajmniej raz w czasie kadencji rady na przeprowadzenie analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, w tym skutków realizacji postanowień projektowanego studium.

W końcowej części stwierdzono, że z uwagi na znaczne oddalenie gminy od granic państwowych, oddziaływanie ustaleń projektowanego dokumentu nie będzie miało charakteru transgranicznego.

Dla planowanego przedsięwzięcia z uwagi na miejscowy zasięg wyklucza się możliwość transgranicznego oddziaływania na środowisko.